

**GREATER
STAVANGER**

ÅRSRAPPORT 2014

Tid for omstilling og nyskaping

Olje- og gassklyngen i vår region har de siste årene vært preget av svært høye oljepriser, høy aktivitet og verdiskaping. 2014 ble imidlertid et år med store kontraster og dels kraftige endringer. Ved begynnelsen av året var det mest fokus på fortsatt vekst og behov for kvalifisert personell, men det begynte å komme tegn på at alt ikke alt var like positivt. Deretter gikk utviklingen raskt. Oljeprisen falt og på slutten av året var den sunket til et nivå som de færreste hadde forestilt seg ett år tidligere.

Oljeprisfallet var en påminnelse om regionens sårbarhet for endringer i olje- og gassnæringen. Det ble raskt tydelig at det må vesentlige endringer til for å tåle et betydelig lavere prisnivå. Både oljeselskapene og leverandørindustrien har derfor iverksatt tiltak for å kutte kostnader og øke effektiviteten, med sikte på å sikre fremtidig lønnsomhet og konkurranseevne. Det forventes at dette vil fortsette i tiden fremover.

Forventningene om tildeling av kontrakter til Johan Sverdrup-utbyggingen er høye. Disse kontraktene vil være avgjørende for arbeidsplassene i olje- og gassnæringen samt gi ringvirkninger i det øvrige næringslivet. Men næringen er fortsatt avhengig av et mer konkurransedyktig kostnadsnivå for å kunne forsvare lønnsom utbygging av marginale felt, maksimere utvinning fra eksisterende felt - og ikke minst er leverandørindustrien avhengig av konkurransedyktige priser for å kunne hevde seg i et globalt marked med hard konkurranse. Dette vil dels kreve radikale endringer – ny teknologi, standardisering, slankere organisering og nye løsninger. Olje- og gassnæringen trenger innovasjon og nyskaping for å løse disse utfordringene.

Stavanger-regionen er mer enn olje og gass. En svekket krone gir økt konkurransekraft internasjonalt for annen landbasert industri. Samtidig har nedbemanningene innen olje- og gassnæringen gitt muligheter for overføring av personell og kompetanse til andre næringer. Presset i arbeidsmarkedet har avtatt noe og dette kommer annen næringsvirksomhet til gode.

Ved inngangen til 2015 ser vi at deler av leverandørindustrien nå er mer åpen for å finne nye markeder for sine produkter og tjenester, både nasjonalt og internasjonalt. Dette vil på sikt kunne gi virksomhetene et bredere markeds- og kundegrunnlag, noe som på lengre sikt kan bidra til å redusere regionens sårbarhet for endringer innen energinæringen.

2014 har vist oss at vi må øke tempoet i omstillingsarbeidet. Oljenæringen vil være hovedmotoren i det regionale næringslivet i svært lang tid fremover, men arbeidet for å skape vekst og utvikling i andre næringer må samtidig intensiveres.

I arbeidet med å identifisere framtidige vekstnæringer vil det være viktig å være bevisst på de sentrale, overordnede utviklingstrendene som utfolder seg: befolkningsvekst, urbanisering, eldrebølge, digitalisering og energiøkonomisering. Dette er globale trender, som også påvirker vår region. Innenfor alle disse områdene ligger det spennende muligheter for innovasjon og næringsutvikling, samtidig som det åpner for å løse viktige samfunnsutfordringer.

I 2014 nådde vi viktige mål på flere områder. Her er noen eksempler:

- Smart City/Triangulum – et unikt europeisk samarbeidsprosjekt som trekker ca. 60 mill. kr til regionen og åpner viktige, nye markeder for regionens næringsliv på helt nye teknologiområder. Det innebærer å løse viktige samfunnsutfordringer innen

energiøkonomisering og miljø og samtidig skape grunnlag for innovasjon og næringsutvikling.

- Norwegian Smart Care Cluster – ARENA-status i 2014. Dette gir regionen et forsprang med hensyn til utvikling av velferdsteknologiske løsninger og nye markeder på dette området.
- Stavanger Impact Week – nytt arrangement med fokus på bærekraft og grønn vekst gjennom innovasjon og integrerte digitale løsninger. Arrangementet ble en suksess og har potensial til å bli enda større.
- Det internasjonale arbeidet er enda viktigere i tider med lavkonjunktur. WECP-nettverket og delegasjonsreiser til eksisterende og nye markeder har bidratt til læring, til å knytte nye kontakter og til å styrke relasjoner internasjonalt mellom næringsliv, akademia og offentlige aktører.
- Det finnes et stort potensial for nyskaping i og i tilknytning til energiklyngen. Nye muligheter med utspring i energiklyngen ble utredet i 2014, prosjektområder er identifisert og nå starter arbeidet med å utvikle disse.
- Andre viktige prosjekter som Smartkommune, Arealguiden, strategiutvikling for regionale næringsarealer, matsatsingen osv. har blitt videreført.

Greater Stavanger ble underlagt en ekstern evaluering i 2014. IRIS innhentet og analyserte informasjon fra kommunene, fylkeskommunen, bedrifter, forskningsinstitusjoner og andre relevante aktører med hensyn til virksomhetens rolle, arbeid og resultater.

Evalueringsrapporten er et viktig styringsredskap for Greater Stavanger, da den gir grunnlag for videre utvikling og forbedring. Den bør også være et nyttig bidrag til de videre drøftinger om framtidig partnerskap, ved reforhandling av partnerskapsavtalene.

Det er god grunn til å være tilfreds med de resultatene som kan leses ut av rapporten. Særlig er det positivt at partnerne vurderer kvaliteten ved arbeidet som selskapet leverer som meget høy. En utfordring som fremkommer for selskapet så vel som for partnerne, er å sikre at arbeidet får en bredere forankring i kommunene, både på politisk og administrativt nivå. Dette vil vi arbeide med å forbedre i 2015.

Det er tid for omstilling og nyskaping i Stavanger-regionen – innenfor og i tilknytning til olje- og gassnæringen, så vel som på nye næringsområder. Vi trenger flere bein å stå på i fremtiden og det tar tid og hardt, målrettet arbeid å utvikle nye næringer.

Vår region står på mange måter sterkt rustet til å møte disse utfordringene. Som administrerende direktør for Greater Stavanger er jeg opptatt av at vi skal bygge videre på det som fungerer, være fleksible til å møte de utfordringer og muligheter som kommer, og være relevante i forhold til næringslivets behov.

Kristin Reitan Husebø

Administrerende direktør

1. Kompetanse

Næringsplanens mål er at stavanger-regionen skal være blant Europas fremste kompetanseregioner.

Omstillingsdyktig og kvalifisert arbeidskraft er en av de aller viktigste forutsetningene for å lykkes med verdiskaping og tjenesteproduksjon i den globale konkurransen. Det er en prioritert oppgave for regionen å utvikle et bredt og attraktivt utdanningstilbud og et variert arbeids- og næringsliv som kan tiltrekke seg kvalifisert og motivert arbeidskraft.

Samhandlingen mellom offentlig sektor, academia og næringsliv er en styrke i vår region, og bidrar til å sikre og utvikle kompetanseregionen. Generell befolkningsvekst og forskyvning mot en befolkning med høyere gjennomsnittsalder vil påvirke en lang rekke samfunnsforhold, ikke minst de offentlige tjenestene knyttet til velferdsteknologi og smarte løsninger for offentlig tjenesteleveranse.

Stavanger-regionen er en av Europas første Fyrtårnsbyer gjennom Smart Cities and Communities-prosjektet *Triangulum*. Hovedfokus i prosjektet er innovative, integrerte løsninger for IKT, mobilitet og energi. Stavanger-regionen skal teste løsningene og gjenta dem i andre europeiske byer, noe som gir et stort markedspotensial for Stavanger-regionens næringsliv.

I 2014 har Greater Stavanger hatt et spesielt fokus på kompetanse som gjennomgående element i alle prosjekter. Det er også satt av økt personalressurs til kompetansearbeidet, noe som bl.a. har munnet ut i fire større søknader, hvorav tre ble innvilget:

1. Triangulum – Smart Cities and Communities Lighthouse Project
2. Norwegian Smart Care Cluster – ARENA-klynge på velferdsteknologi
3. Samhandlingspraksis – innovasjonspraksis fra kommune til forskning (RFFV)
4. Knowledge Alliance (ERASMUS+) (*ikke innvilget*)

Triangulum – Smart Cities and Communities Lighthouse Project

EUs nye forsknings- og innovasjonsprogram, Horisont 2020, ble lansert i slutten av 2013 og de første utlysningene gjaldt smarte byer.

Stavanger søkte om å bli europeisk fyrtårnsby sammen med Manchester og Eindhoven, og søknaden ble innvilget i oktober 2014. Prosjektstart er 1. februar 2015. Triangulum er et femårig prosjekt som utløser nærmere 200 mill. kr, herav rundt 60 mill. kr til Stavanger-regionen. I vår region står følgende partnere bak søknaden: Stavanger kommune, Rogaland fylkeskommune, Lyse Energi, Greater Stavanger og UiS. Stavangerregionens Europakontor har vært faglig støttespiller gjennom hele søknadsprosessen. Greater Stavanger har vært prosjektleder i søknadsfasen, en rolle som var avgjørende for at prosjektet ble realisert.

Den overordnede målsettingen er EUs klima- og energimål, som inkluderer reduksjon av utslipp, økt energieffektivisering og økt bruk av fornybar energi. Forventningen er at dette ikke bare skal bidra til å løse en samfunnsutfordring på en kreativ måte, men samtidig bidra til innovasjon og næringsaktivitet – følgelig er det krav om at academia, næringsliv og offentlig

sektor samhandler. Deltakelse i denne typen strategiske satsninger gir en miljøgevinst, men også nettverk og læring, synlighet og ikke minst næringsmuligheter.

De regionale partnerne har følgende ansvarsområder i prosjektet:

- Stavanger kommune vil ha prosjektledelse og fungere som koordinator for det regionale arbeidet. Faglig skal de videreutvikle systemer for energioppfølging og bidra til at bygg for offentlige formål blir smartere. Stavanger kommune vil benytte byområdene Paradis/Hillevåg som såkalte *living labs* for prosjektet.
- Lyse skal vise hvordan fiber kan utnyttes til å realisere banebrytende løsninger for videokommunikasjon, og gjennom smart gateway-infrastruktur gi innbyggerne mulighet til flere innovative løsninger som energieffektivisering, hjemmeautomasjon og smart lading av elektriske kjøretøyer.
- UiS og CIPSI-senteret skal utvikle en nettsky-løsning for å samle data og utvikle kunnskap i prosjektet, samt bidra med kunnskap om energieffektivisering med kompetanse fra CenSE-senteret.
- Rogaland fylkeskommune med Kolumbus skal igangsette et prøveprosjekt med batteridrevne busser i ordinær drift.
- Greater Stavanger skal sikre at kommuner, næringsliv og andre aktører i Stavanger-regionen får tilgang til kompetanse fra Triangulum. Greater Stavanger har ansvar for og samarbeider med øvrige partnere regionalt og internasjonalt om kommunikasjon og involvering, markedsføring og PR, formidle prosjektets resultater.

Prosjektet har tre såkalte følgebyer; Praha, Sabadell og Leipzig. Løsninger fra de tre fyrtårnsbyene skal gjentas i de tre følgebyene, og her ligger de umiddelbare næringsmulighetene i prosjektet.

Innvilgelsen av prosjektet har utløst henvendelse fra en rekke bedrifter i Stavanger-regionen som jobber med løsninger for smarte byer og regioner. Det er grunnlag i Stavanger-regionen for å vurdere komplementære prosjekter og tilgrensende næringsområder innen smarte byer. Styret ba dessuten Greater Stavanger formulere en regional smart-strategi, et arbeid som vil bli gjennomført i 2015. Greater Stavanger er tatt opp i Det Europeiske innovasjonspartnerskapet for smarte byer og samfunn.

Norwegian Smart Care Cluster – ARENA-klynge for velferdsteknologi

Velferdsteknologi er et voksende næringsområde, hvor offentlig sektor i stor grad er avhengig av samhandling med akademia og privat sektor. Stavanger-regionen har noen forutsetninger og utfordringer som gjør utviklingsarbeidet knyttet til velferdsteknologi særlig relevant de kommende årene:

- Infrastrukturen for bredbånd er utbygd med så høy kapasitet at regionen kan basere digital tjenesteleveranse og -utvikling på trygge forutsetninger
- Regionen møter eldrebølgen tidligere enn de fleste andre regioner; befolkningen fra 67-79 år vil øke med en tredjedel i perioden 2014-2019
- Regionen har tradisjon for samhandling på tvers av aktørgruppene, noe som gjør regionen godt rustet til å gå inn i EUs nye forsknings- og innovasjonsprogram Horisont 2020
- Stavanger-regionen er tatt opp i Det europeiske innovasjonspartnerskapet for sunn og aktiv aldring

Greater Stavanger er sekretariat for den såkalte koordineringsgruppen som ledes av ordføreren i Stavanger, hvor blant annet Lyse Energi og Lærdal Medical deltar. Koordineringsgruppen er sentral for det videre arbeidet i å samle trådene i regionens mange initiativ for velferdsteknologi, samt for å stake ut kursen for det videre arbeidet i regionen.

Greater Stavanger følger opp fagområdet helse- og velferdsteknologi gjennom følgende tre prosjekter:

- Sekretariatsfunksjon for koordineringsgruppa
- ARENA velferdsteknologi
- Det europeiske innovasjonspartnerskapet for sunn og aktiv aldring

Søknaden innen velferdsteknologi til ARENA-programmet ble innvilget i juni. Greater Stavanger var til stede på Astrid Fearnley-museet i Oslo sammen med iPark og Lyse og mottok den formelle tildelingen av ARENA-statusen fra næringsministeren. Tilbakemeldingen fra Innovasjon Norge er at søknaden som ble levert, var den aller beste av alle ARENA-søknadene.

ARENA-programmet drives av Innovasjon Norge, Forskningsrådet og SIVA. Målsettingen for klyngen er å gå fra pilot til markedssuksess innen velferdsteknologi. Klyngen skal utvikle og levere velferdsteknologiske løsninger som bidrar til økt egenmestring, samfunnsdeltakelse og livskvalitet for innbyggerne, samt gir ressursbesparelser innen helse- og velferdssektoren. Produktene som utvikles vil rette seg både mot det private og det offentlige markedet. Utfordringen for bedriftene i klyngen er at markedet er relativt umodent, nasjonalt så vel som internasjonalt. Markedet er dessuten i endring, slik at produkter som komfyrvakt, som tidligere ble levert av hjelpemiddelsentralen, nå blir tilgjengelig for alle eldre på det private markedet.

Greater Stavanger følger opp arbeidet i næringsklyngen gjennom deltakelse i styringsgruppen og i arbeidsgruppen. Greater Stavanger vil ha fokus på internasjonal kontakt, bl.a. i det europeiske innovasjonspartnerskapet for sunn og aktiv aldring og EUS innovasjons- og forskningsprogram Horisont 2020, samt på relasjonen mellom næringsliv og offentlig sektor.

Knowledge Alliance

EU lanserte sitt nye utdanningsprogram ERASMUS+ på slutten av 2013. De første utlysningene kom i første tertial i år. Greater Stavanger har sammen med universitetene i Stavanger, Aalborg, Karlstad og Barcelona, samt en håndfull næringsaktører i de respektive byene, søkt om finansiering til et såkalt Knowledge Alliance-prosjekt.

Prosjektet handler om å øke kontakten mellom næringsliv og universiteter, spesielt med fokus på utdanning. For studentene gir det merverdi å ha kontakt med næringslivet og framtidige arbeidsplasser under studietiden, da det både øker den faglige innsikten og reduserer overgangsfasen fra studenttilværelse til arbeidsliv. Kontakten fordrer imidlertid systematisering og utveksling av kompetanse.

Greater Stavanger har ansvar for en såkalt arbeidspakke som har fokus på å legge til rette for møter mellom bedrifter og universiteter for å sikre økt grad av interaksjon og utveksling av kompetanse.

Vår søknad ble avslått, og det forberedes ny søknad i 2015.

Samhandlingspraksis – fra kommune til forskning

Det ble i 2013 søkt om midler fra Regionalt Forskningsfond Vestlandet (RFFV) til en pilotstudie i et innovasjonsprosjekt. Midlene ble innvilget våren 2014. Pilotprosjektet er et samarbeid mellom Greater Stavanger og Innovasjonssenteret på UiS.

Prosjektet har til hensikt å se nærmere på samhandlingspraksis mellom helse- og velferds-tilbydere. To kommuner er valgt som områder for såkalte fokusgrupper. Prosjektet bygger på en forskningsbasert antakelse om et økende fokus blant aktørene på de hindringene som en svak samhandlingspraksis gir. Prosjektet har til hensikt å etablere en plattform som bringer sammen aktører på det regionale nivået for å dele praksiserfaringer. Forventet funn i pilotprosjektet er at input i form av nye perspektiver i praksisfeltet vil gi muligheter til å påvirke forskningsagendaen innen samhandlingspraksis mer generelt. Prosjektet har varighet ut 2015.

Det europeiske innovasjonspartnerskapet for sunn og aktiv aldring

Greater Stavanger ivaretar Stavanger-regionens deltakelse i The European Innovation Partnership on Active and Healthy Ageing (EIP AHA). Arbeidet skjer i nært samarbeid med UiS og Stavangerregionens Europakontor. Gjennom deltakelse i innovasjonspartnerskapet plasserer vi oss blant de fremste helseregionene i Europa. Innovasjonspartnerskapet fungerer dessuten som en markedsarena for næringsaktører i regionen, og flere av bedriftene er positive til deltakelse i innovasjons-plattformen. Dette er spesielt interessant for bedriftene som er tilknyttet ARENA - velferdsteknologisøknaden. Opptak og deltakelse i EIP AHA posisjonerer Stavanger-regionen for søknader i EUs program Horisont 2020.

Målet med EUs innovasjonspartnerskap for aktiv og sunn aldring er å forlenge levealderen i Europa med to sunne år. Initiativet tilbyr ikke finansiering, men bringer sammen eksisterende europeiske, nasjonale (Forskningsrådet) og private finansieringsverktøy.

Stavanger-regionen er tatt opp i to arbeidsgrupper i partnerskapet – Integriert omsorg og Selvstendig liv. I første tertial har Greater Stavanger deltatt i ett møte i Brussel i arbeidsgruppen for integriert omsorg. I tillegg var Greater Stavanger til stede under eHealth 2014, som fant sted i Athen og hvor EIP AHA spilte en stor rolle på programsidene.

Det europeiske innovasjonspartnerskapet for smarte byer og samfunn

Greater Stavanger og Lyse ble etter søknad tatt opp i EUs *European Innovation Partnership on Smart Cities and Communities*. Søknaden er knyttet til regionens søknad til Horisont 2020 om Lighthouse-status, samt ønsket om å delta i et forum hvor de fremste smarte byene og samfunnene i Europa møtes.

Målet med EIP SCC er å samle europeiske aktører som bidrar til å gjøre byer og samfunn smartere gjennom å utvikle og ta i bruk løsninger som integrerer energi, IKT, infrastruktur og mobilitet på nye måter. Stavanger-regionen er i en fase hvor Forusområdet endres, Lyse installerer generiske gateways til 160.000 husstander som gir nye muligheter, densiteten av elbiler øker og krever nye lademuligheter, det utvikles nye kollektivtrafikk-løsninger og kommunene og utbyggere tar i bruk nye standarder for bygg.

Å følge den europeiske utviklingen gjennom EIP SCC sikrer tilgang på smarte løsninger, kontakt med mulige samarbeidspartnere og status som en av Europas smarte regioner. Greater Stavanger vil koble dette arbeidet til kommunene som er i gang med sentrumsplanarbeid.

2. Infrastruktur

Regionens næringsliv er avhengig av effektiv fremføring av gods og personell. Næringslivets utvikling medfører at godstransporten konsentreres om færre knutepunkt og Stavanger-regionen er ett av disse, både innen energinæringen, som en av landets store produksjonsmiljø for mat og en av landets store konsumentregioner.

Næringsplanens mål er at Stavanger-regionen skal være den fremste storbyregionen i landet med hensyn til transport- og logistikkkløsninger.

Næringstransport

Hovedaktiviteten i perioden har vært å igangsette og forankre arbeidet med oppdatering av Logistikknutepunkt-rapporten/perspektivanalysen. Tidspunktet er strategisk rett da det sammenfaller med forberedelsene til neste versjon av Nasjonal Transportplan. Vi har gått fra å kun dekke Stavanger-regionen til nå å omfatte hele Rogaland, med Rogaland fylkeskommune og Haugaland Vekst som partnere.

Hovedfokus denne gang er å se framover mot en situasjon der Rogfast er på plass og at vi har fått en oppgradert E134-forbindelse. En ønsker å forutsi hvilke endringer dette kan gi i logistikkbransjen og hvilke muligheter det gir for å utvikle regionens posisjon som logistikknutepunkt.

Rogfast og ny E134 vil også bli den korteste forbindelsen mot Oslo-regionen, og vil derfor få effekt for godstrafikken. Rapportgrunnlaget er tatt inn i innspill som er gitt i forbindelse med valg av ny øst/vest-forbindelse som nå utredes i Samferdselsdepartementet.

Arbeidet med å utarbeide rapporten går parallelt med rapporten som Statens Vegvesen og Rogaland fylkeskommune utarbeider om godsstrømmer i Rogaland. De to rapportene har felles styrings- og referansegruppe. Her er havnene, NHO Transport og Logistikk, Jernbaneverket og flere andre representert.

Rapporten framlegges og presenteres i første kvartal 2015.

Helikopter- og luftfartsnæringen

Greater Stavanger har gjennom flere år fulgt utviklingen i helikopter- og luftfartsnæringen på Sola. Det har vært et langsiktig mål å sikre at innfasingen av redningshelikoptre ble lokalisert til Sola og Stavanger-regionen – en viktig sak som gjør Sola til opplærings- og hovedtreningbase for 330-skvadronen i et langsiktig perspektiv. Det sikret også at simulatoren for de nye helikoptrene ble lokalisert til Sola. Dette, sammen med en økning i operativ helikopteraktivitet ut fra Sola pga. flere bemannede felt i søndre del av Nordsjøen, gjør vår region til Norges viktigste kompetansenutepunkt for helikoptervirksomheter. Greater Stavanger og Sola kommune er blitt oppfordret av aktørene til å være de som samler aktørene for å synliggjøre og å sette saker av felles interesse på agendaen.

Et tett samarbeid med aktørene og Sola kommune gjør at aktivitetene vil øke ved at bl.a. Thales sitt nye treningssenter åpner sent i 2015, bygging av ny hangar for 330-skvadronen starter i 2015 og det første redningshelikopteret ankommer sent i 2016.

Styrking av regionens flyrutetilbud

Målet for Ruteutviklingsforum er å bidra til at Rogaland har et flyrutenett som er tilpasset næringslivets behov. Undersøkelser viser at gode flyforbindelser er blant faktorene som bedrifter legger stor vekt på ved valg av lokaliseringssted. Greater Stavanger leder forumet som har bred deltakelse fra næringsliv, kommuner, fylkeskommunen, organisasjoner og Avinor.

En viktig aktivitet i prosjektet er å kartlegge utvikling i reisevolum og reisemønster i næringslivet. Resultatene fra kartleggingene brukes i dialog med flyselskaper for å vise hvor det kan være et forretningsmessig grunnlag for å etablere nye ruter og forbedre eksisterende rutetilbud.

I 2014 var det de nye direkterutene til henholdsvis Houston og Frankrike som var særlig viktige for næringslivet. Det ble også opprettet en ny rute Stavanger – Harstad – Tromsø i januar 2014, som dessverre ble innstilt allerede i april. Opprettelsen av Stavanger – Harstad – Tromsø ruten medførte imidlertid en dynamikk i markedet som resulterte i flere forbedringer i det øvrige rutetilbudet mellom Stavanger og Nord-Norge.

I løpet av andre tertial 2014 ble det satt i gang et arbeid med sikte på å skaffe prosjektet finansiering for 2015 og 2016. Så langt har Statoil, Avinor, Sola kommune og Stavanger kommune bekreftet at de bidrar i finansieringen av prosjektet de to neste årene.

Ruteutviklingsforum for Rogaland fortsetter samarbeidet med kommuner i Nord-Norge om styrking av flyrutetilbudet mellom Stavanger og Nord-Norge og internt i Nord-Norge. I tillegg til kommunene Hammerfest, Tromsø, Harstad, Sandnessjøen og Brønnøysund kom også Bodø kommune med i prosjektet i 2014.

3. Nyskaping

Næringsplanens mål er at Stavanger-regionen skal være ledende på innovasjon og nyskaping.

Regionens næringsliv har fokus på nye næringsområder som vokser fram i lys av det næringsmessige skiftet regionen før eller senere vil stå overfor. Vi vil i lang tid fortsette å ha olje og gass som hovednæring, men finans-, teknologi- og innovasjonsmiljøene ser også i andre retninger innen fornybar energi, integrerte teknologiske løsninger og samfunnsnyttige innovasjoner.

Regionen har en unik mulighet til å overføre teknologi fra olje- og gassnæringen til andre områder, og besitter kompetanse og erfaring som er relevant for videreutvikling av nye næringer. Innenfor bl.a. velferdsteknologi, tjenesteleveranse gjennom fiberoptikk og smart-teknologi har regionen sterke kompetansemiljøer som hevder seg nasjonalt og internasjonalt.

Bedriftenes lokaliseringpreferanser

Greater Stavanger og Rogaland fylkeskommune samarbeider om å gjennomføre et prosjekt som skal gi innsikt i bedrifters lokaliseringpreferanser. Prosjektet skal også motivere til gode lokaliseringvalg og formidle kunnskap om planfaglig gode lokaliseringskriterier i en byutviklingssammenheng. Det skal lages en rapport som drøfter bedriftenes lokaliseringpreferanser innenfor en slik ramme, og en populærversjon med eksempelsamlinger som viser vellykkete lokaliseringer i tråd med regionalplanens anbefalinger.

Utgangspunktet for samarbeidet er at fylkeskommunen fikk midler til et slikt arbeid fra Miljøverndepartementet, og ba Greater Stavanger om bistand til å gjennomføre prosjektet. For Greater Stavanger sin del forventer vi at prosjektet vil frambringe kunnskap som vil være svært nyttig i næringsutviklingsarbeidet, og spesielt knyttet til arbeidet med ny næringsarealstrategi. Arbeidsgruppen som utarbeider ny næringsarealstrategi er styringsgruppe for prosjektet.

I andre tertial ble det engasjert et ekstern konsulentfirma som har bistått i gjennomføringen av prosjektet. Det er gjennomført en spørreundersøkelse som er besvart av 262 bedrifter i regionen. Rapport fra prosjektet vil foreligge i løpet av første tertial 2015.

Arealguiden

Arealguiden for næringsarealer ble lansert i april 2011 og er nå tatt i bruk av tilbydere og etterspørrere av næringsarealer i regionen. Målsettingen med www.arealguiden.no er å gi bedrifter som er på flyttefot oversikt over regionens tilbud av tomter og lokaler på en enkel måte. I www.arealguiden.no er det lett å finne tomter og lokaler som tilfredsstillende aktuelle behov og ønsker som bedriften kan ha både med hensyn til type areal og med hensyn til avstand fra flyplass, tilgang til kai osv.

Business Region Bergen, Haugaland Vekst og Lister Nyskaping har kjøpt bruksrettigheter til verktøyet i deres respektive regioner.

En forbedret versjon av www.arealguiden.no ble lansert høsten 2014, og ble da presentert for kommunal- og moderniseringsministeren. Nettsiden har om lag 1000 besøk per måned.

Konjunkturbarometeret for Rogaland

Målsettingen med Konjunkturbarometeret er å gi politikere, næringsliv og samfunnsliv en felles oppfatning og forståelse av muligheter og utfordringer i nærings- og arbeidsliv i Rogaland. Også aktørene som samarbeidet om Konjunkturbarometeret trenger oppdatert og relevant informasjon om utviklingen i næringsliv og arbeidsliv for å gjøre gode beslutninger i egen virksomhet. Flere av aktørene er også naturlige formidlere av denne type informasjon til media, næringsliv og samfunnet for øvrig. Det ligger en stor egenverdi i at informasjonen som formidles i Konjunkturbarometeret er gjennomarbeidet og representerer en felles situasjonsforståelse blant bredden av aktører som står bak utgivelsen.

Konjunkturbarometerets to utgaver i 2014 ble lansert i januar og september med arrangementer i Stavanger, Haugesund og Egersund.

Konjunkturbarometeret har fram til nå vært et samarbeidsprosjekt mellom NAV Rogaland, Innovasjon Norge Rogaland, Rogaland fylkeskommune, NHO Rogaland, LO Rogaland, SpareBank 1 SR-bank og Greater Stavanger, der vi har ledet styringsgruppen. Fra 2015 har SpareBank 1 SR-Bank tatt et større eierskap til Konjunkturbarometeret. Dette innebærer at SR-Bank i sin helhet vil bære kostnadene med å utarbeide Konjunkturbarometeret eller en tilsvarende publikasjon. I tillegg innebærer dette at banken påtar seg hovedansvaret for å gjennomføre og videreutvikle prosjektet og at det tidligere samarbeidet er oppløst. Dette medfører at selv om Greater Stavanger fremdeles kan gi bidrag til analysene, inngår ikke lenger Konjunkturbarometeret i vår prosjektportefølje.

Stavanger Impact Week

Greater Stavanger tok initiativ til å legge rammen for Stavanger Impact Week, som ble arrangert for første gang i oktober. Hensikten var å samle en rekke arrangementer til en uke hvor bedrifter og andre organisasjoner var ansvarlig for ulike arrangementer. Greater Stavanger satte tema og la til rette for digital profilering og kommunikasjon. Det overordnede temaet var bærekraft og grønn vekst gjennom innovasjon og integrerte digitale løsninger. Kjerneområder som bærekraftig innovasjon, økonomi, energibruk, regionalutvikling, arbeidsinnvandring o.l. er relevante. Bedriftene valgte selv hva slags format arrangementet deres skulle ha – workshop, debatt, demo, forelesning mv. Strukturen rundt Stavanger Impact Week var bygget opp etter mønster av Oslo Innovation Week (OIW), som vi også samarbeidet med.

Arbeidet med Stavanger Impact Week ble igangsatt våren 2014. Hovedsamarbeidspartnerne våre for prosjektet var IBM, Lyse Energi, Statoil Innovation, DnB, Stavanger bibliotek og Universitetet i Stavanger.

Under uka arrangerte UiS European Regional Innovation Policy-konferanse, samtidig som at European Consortium of Innovative Universities hadde møte på UiS og National Student Venture Cup fant sted. Stavanger Start-Up Weekend innledet uka, og Greater Stavangers egen årskonferanse og en rekke andre arrangementer inngikk i programmet. I overkant av 50 organisasjoner og bedrifter bidro, og representanter fra 60 universiteter fra inn- og utland var tilreisende til regionen under Stavanger Impact Week.

Greater Stavanger valgte å dele inn arrangementene i tre hovedkategorier; GREEN (frokostmøter på Stavanger bibliotek), SMARTN (dagtidsarrangementer som finner sted i hele regionen), CNECT (kveldsarrangementer på Litteraturhuset Sting / KÅKÅ).

4. Attraktivitet

Næringsplanens mål er at Stavanger-regionen skal være en region som er attraktiv å bo i, drive virksomhet i og besøke. Greater Stavangers rolle er å synliggjøre og markedsføre regionens fortrinn når det gjelder mulige næringsetableringer, og regionen som et attraktivt sted å etablere seg som arbeidstaker.

Regional fellesstand under ONS

Det er flere årsaker til at Greater Stavanger tok på seg ansvaret for å arrangere en fellesstand for Stavanger-regionen. Bl.a. er det viktig å synliggjøre regionens vertskapsrolle for denne industrien. Et annet argument er å gi mindre selskaper muligheten til å delta på ONS. Dessuten velger stadig flere av landets øvrige regioner å samle seg i paviljonger med felles profilering.

Greater Stavanger valgte å ta den økonomiske risikoen bl.a. på bakgrunn av kundegrunnelaget i kontaktbasen fra våre turer til OTC Houston. Målet var å videreselge arealet til 27 små og store selskaper. Med vårt eget fellesområde var vi til sammen 30 selskaper og organisasjoner på standen. Vi samarbeidet med Næringsforeningen i Stavanger-regionen og Region Stavanger. Region Stavanger bidro bl.a. med profileringen, og Næringsforeningen med logistikk og bedriftskontakter.

Arbeidet med å selge standplasser kom sent i gang, og derfor gikk vi glipp av enkelte gode muligheter. Med denne forutsetningen er vi godt fornøyd med salget.

Plasseringen i foajéområdet i DNB Arena viste seg å være svært god. Vi hadde mye besøk til vår fellesstand. De fleste av selskapene som deltok på fellesstanden opplevde derfor, selskapenes størrelse tatt i betraktning, å få veldig stor oppmerksomhet.

Greater Stavanger hadde to arrangementer på standen for å presentere planene for Stavanger Impact Week. Det har framkommet ønsker om flere møter på standen, både for oss selv og våre utstillere, noe vi har notert for framtidige fellesstander.

Forus Næringspark fikk anledning til å sette ut en av de nye el-bysyklene på standen vår, da dette passet godt inn i profileringen vår. Vi opplevde stor interesse for bysykkelen, og den var både et trekkplaster og naturlig døråpner for gode samtaler med folk som kom innom.

Vi kan trygt si at både utstillerne våre og vi som organiserte paviljongen sitter igjen med et godt utbytte både for forretningsmuligheter og kontakter for framtidige samarbeidsmuligheter.

Utstilling på OTC Houston

Under OTC 2014 hadde vi en felles stand med ONS som var plassert i Innovasjon Norges paviljong. Vårt hovedbudskap var denne gangen regionens vertskapsrolle for industrien og regionens olje- og gassklynge med sin komplette verdikjede. I tillegg til hovedbudskapet ønsket vi som før også å formidle at vi er Norges åpne, energiske og nyskapende region med korte avstander og fantastisk natur.

Messeprofileringen er en del av Greater Stavanger sitt arbeid med å profilere regionen på relevante internasjonale arenaer. Målsettingen med profileringen er å bidra til at regionen blir en foretrukket bosteds-, arbeids- og besøksregion.

Fjorårets stand fungerte godt som base for nettverksarbeid på messeområdet. Erfaringene med designet, som var minimalistisk og lite fremtredende, viser at det er viktig at en ved framtidige anledninger velger synlige uttrykk i myldret av stands.

Studenttreffet 2014

Studenttreffet ble i fjor arrangert for niende gang, og var vellykket mht. planlegging, oppslutning og økonomi. Målet er å skape en karrierearena for studenter fra vår region, der de kan møte næringslivet og potensielle arbeidsgivere. Spesielt er det interessant å synliggjøre mulighetene hos det offentlige og i selskaper som ikke er direkte tilknyttet oljebransjen.

De mange utstillerne speiler næringslivet i vår region, med en god blanding av private og offentlige aktører. Salget av standplasser skjedde i samarbeid med Næringsforeningen for Stavanger-regionen.

Vi hadde også godt samarbeid med UiS, BI, Næringsforeningen, NITO Rogaland, TEKNA Rogaland og ANSA når det gjaldt markedsføring overfor studentene og andre interesserte. Vi har også tatt direkte kontakt med studenter vi kjenner og bedt dem dele arrangementet på Facebook. På denne måten har vi klart å kommunisere arrangementet som trakk 250 besøkende.

Nytt magasin/brosjyre

I løpet av de siste månedene har vi, i samarbeid med Norway Exports, Region Stavanger og Næringsforeningen i Stavanger-regionen, jobbet med et nytt magasin som skal vise noe av det regionen kan tilby innen næringsliv. Mange bedrifter benyttet seg av anledningen til å annonsere i magasinet. Publikasjonen skal bl.a. annet distribueres via offisielle norske kanaler, som ambassader, delegasjoner og nasjonale messepariljonger.

Ny film

Greater Stavangers nye promoteringsfilm er lansert og ble først tatt i bruk i forbindelse med årsmøtet i WECP og under ONS. Filmen er en kort presentasjon av de viktigste kvalitetene regionen representerer, innen næringslivet så vel som når det gjelder livskvalitet.

Filmen er produsert med tanke på distribusjon. Siden vi eier rettighetene fullt ut, kan alle regionens aktører, offentlige så vel som private, bruke filmen i sin egen markedsføring. Filmen kan bruke helt eller delvis, det er for eksempel mulig å klippe ut en sekvens og bruke den som bestanddel i sin egen.

Nye nettsider

Greater Stavanger har lansert nye nettsider. Nettstedet skal kommunisere Greater Stavangers rolle, funksjon og virksomhet og i tillegg gi nyttig informasjon om regionen. Nettstedet er distribusjonskanal for markedsføringsmaterieill utarbeidet av Greater Stavanger til bruk for hele regionen. Det omfatter filmer, bilder, brosjyrer og annet.

Sidene er utviklet etter kravene fra DIFI om universell utforming. De er også laget med tanke på å benyttes fra alle typer enheter.

5. Internasjonalisering

Næringsplanens mål er å videreutvikle Stavanger-regionen som en internasjonal region. Stavanger-regionen har etablert en høy eksportandel fra energiklyngen, men ytterligere internasjonalisering er avgjørende for å styrke regionens innovasjons- og verdiskapningsevne, knyttet til eksisterende og nye markeder.

WECP – partnerskapet Verdens Energibyer

World Energy Cities Partnership (WECP) ble etablert i 1995 for å skape en nettverksorganisasjon mellom verdens ledende energibyer. Organisasjonen har nå 22 byer fra fire verdensdeler som medlemmer. Viktige målsettinger er at nettverket skal bidra til næringsutvikling mellom byene, legge til rette for samarbeid mellom universitets- og forskningsinstitusjoner i byene, samtidig som byene promoterer som sentra for energisektoren. Stavanger kommune er medlemsby, og kommunen har lagt forvaltningen av medlemskapet til Greater Stavanger for å sikre et regionalt perspektiv.

Helt fra starten har Stavanger-regionen aktivt benyttet seg av WECP-medlemskapet. Hovedsiktemålet har vært å sikre næringslivet og institusjoner gode internasjonale kontakter. Ikke minst har WECP-medlemskapet gitt regionen muligheter til å utvikle samarbeidsavtaler med institusjoner i byer innenfor nettverket. Slik har medlemskapet bidratt til å oppnå intensjonene for internasjonaliseringsarbeidet fastsatt i Strategisk næringsplan.

Videre har WECP-medlemskapet gitt Stavanger-regionen internasjonal og markedsmessig status. Ikke minst illustreres dette ved at en rekke byer søker medlemskap, men blir ikke akseptert fordi de ikke fyller kravene som stilles av organisasjonen om at de skal være den nasjonale energihovedstaden.

Et viktig vilkår for medlemskap er at samarbeidet har politisk forankring i byene. Styret i WECP består derfor av ordførerne i de enkelte medlemsbyene. I tillegg er det etablert et administrativt nettverk mellom medlemsbyene. Ordfører og styreleder Christine Sagen Helgø er WECPs president i 2014 og 2015.

I mai 2014 ble det avholdt arbeidsmøte for WECP i Houston. Arbeidsmøtet fokuserte på utarbeidelse av planer og retningslinjer for videre vekst og utvikling av organisasjonen. En ny strategisk plan for vekst ble vedtatt, basert på en målsetting om å søke medlemmer som representerer olje og gass i alle deler av verden, men også å inkludere flere bransjer innenfor den totale energisektoren, herunder fornybar energi.

Årsmøtet for 2014 fant sted i Stavanger under ONS, hvor 15 byer med til sammen 59 representanter deltok. I tillegg deltok en representant fra Cape Towns bystyre, med målsetting om framtidig medlemskap i organisasjonen. Representanter fra ni av byene ble igjen og deltok også på ONS 2014. Parallelt med årsmøtet arrangerte UiS et akademisk program med fokus på «Petroleum Energy Research in Cold Climate». I årsmøteprogrammet var det lagt særlig vekt på å promotere og informere om de områder der Stavanger-regionen mener å ha særskilt kompetanse og næringslivsaktører som kan ha interesse og relevans for flere av de øvrige WECP-byene. Samarbeidspartnere var Statoil, Lyse Energi, ConocoPhillips, UiS/IRIS med det nye IOR-senteret for økt oljeutvinning og EY.

Det faste WECP-sekretariatet i Houston har foretatt en spørreundersøkelse blant medlemsbyene for evaluering av årsmøtet i Stavanger. Av resultatene framgår at hele 86 % gir totalscore «excellent», mens de resterende 14 % svarer «good». Også på spørsmål om faglig innhold, praktisk organisering, bedriftsbesøk, innledere og gjennomføring av formelle møter, er tilbakemeldingene svært positive.

Stavanger kommune innvilget inntil kr 630.000 for gjennomføring av årsmøtet. Greater Stavanger avsatte 1/3 årsverk i 2014 for å ivareta planlegging og gjennomføring av møtet og annet WECP-arbeid. Alle deltakerne har selv dekket reise og losji. Som organisasjon dekker WECP 10.000 USD til gjennomføring av møtet, finansiert av medlemskapsavgiften.

Houston-samarbeid

Samarbeidet mellom Stavanger-regionen og Houston omfatter mer enn olje og gass. Medisinsk samarbeid samt universitets- og forsknings-samarbeid er andre viktige pilarer i en relasjon som har vokst siden 1980-tallet. Over 7.000 nordmenn bor i Houston, og 140 norske selskaper er representert der. Både UiS, IRIS og SUS har samarbeidsrelasjoner med institusjoner og selskaper i Houston. Houston og Stavanger er nære samarbeidspartnere som grunnleggere av WECP og er i tillegg vennskapsbyer.

For å sikre kontakten mellom Stavanger-regionen og sentrale aktører i Houston/USA, har regionen i en årrekke hatt en egen representant i Houston, for tiden gjennom en konsulentavtale med Saba Abashawl. Ordningen bidrar til å bringe informasjon om viktige utviklingstrekk i Houston til vår region, samtidig som det fungerer som en døråpner for partnerne og aktører i regionen. Ordningen er et partnerskap mellom UiS/IRIS, SUS, ONS og Greater Stavanger. Partnerskapet har vanligvis to møter i året for å drøfte resultat og vurdere videre strategi og aktiviteter. På møtet i vår ble partnerskapsavtalen justert og forlenget til mai 2015.

På vegne av partnerskapet legger Greater Stavanger til rette for en årlig regional delegasjonstur til Houston, der formålet er å styrke relasjonene til forsknings- og utdanningsinstitusjoner, til det norske miljøet og til viktige foretak i Houston. Gjennom besøket profileres Stavanger-regionen som vertsregion for energinæringen, der teknologiklyngen vår framheves spesielt.

Delegasjonsturen i 2014 ble gjennomført i mars. Ledelsen ved UiS, IRIS og SUS deltok, i tillegg til Stavangerordfører Christine Sagen Helgø, Stavanger-rådmann Inger Østensjø og representanter for Greater Stavanger. Programmet for 2014 hadde et særskilt energifokus som følge av Stavanger-regionens lederskap i WECP og for å kunne promotere det nye nasjonale senteret for økt oljeutvinning (IOR) etablert ved UiS/IRIS. Det ble lagt til rette for at ordfører Sagen Helgø i egenskap av posisjonen som president i WECP kunne delta på Cera Week, en av verdens mest prestisjefylte energikonferanser.

Delegasjonen møtte flere sentrale oljeserviceselskaper: Halliburton, Schlumberger, ConocoPhillips, National Oilwell Varco og OneSubsea. Fokuset var informasjon om og mulig støtte til det nye IOR-senteret. Interessen var stor hos samtlige selskaper og vil bli fulgt opp lokalt med selskapenes avdelinger i vår region.

Universitetet i Stavanger undertegnet i november 2012 en samarbeidsavtale med University of Houston (UoH). Avtalen har hovedfokus på samarbeid om subsea-utdanning og utveksling av studenter. Videre oppholder professor dr. Tore Markeset fra UiS seg ett år ved UoH for å forske på tema knyttet til oljeleverandørkjeden.

I tillegg til samarbeid innenfor petroleumssektoren ble mulig samarbeid også innenfor mat- og hotellfag tatt opp. Instituttleder ved hotellfag møtte sin partner ved University of Houston. Resultatet var svært positivt, og dette fagområdet vil sannsynligvis bli innarbeidet og fulgt opp i samarbeidsavtalen mellom de to universitetene.

SUS har over lengre tid samarbeidet med MD Andersson kreftsykehus og med Memorial Hermann Heart and Vascular Institute om hjertemedisin. Ved besøket i Houston ble de bilaterale avtalene fulgt opp gjennom en rekke møter knyttet til spesifikke prosjekter.

For å koordinere og planlegge partnerskapets strategi og fokus for Houston-samarbeidet, er det lagt til rette for ett besøk i regionen per år for Saba Abashawl. I 2014 fant besøket sted i forbindelse med ONS 2014 og årsmøte i WECP. Greater Stavanger fungerer som koordinator og tilrettelegger for besøket og partnerskapet.

På hjemmebesøket ble det gjennomført bilaterale møter med samtlige partnere, samt felles møte for hele partnerskapet. Basert på møtene ble det vedtatt at den regionale delegasjonsturen til Houston/USA i 2015 vil finne sted første uke i mars.

OTC Houston

Delegasjonsreise, politikerprogram og messeprofilering i forbindelse med OTC Houston er et viktig, årlig prosjekt for Greater Stavanger. Målsettingen med delegasjonsreisen er å hjelpe små og mellomstore bedrifter med internasjonaliseringsarbeidet sitt, å gi dem nye impulser, og å tilby dem nettverksarenaer hvor de kan utvikle sine nettverk og gjøre business. Vi tilbyr også et eget program for politikere og administrasjon fra Greater Stavangers partnerkommuner, der målsettingen er å legge til rette for besøk hos aktører fra næringsliv og institusjoner i Houston som har spesiell relevans for Stavanger-regionen.

Fjorårets delegasjon besto av 247 delegater, noe som innebærer en svak nedgang fra i fjor. Nedgangen var forventet pga. svekkete konjunkturer i kombinasjon med at reisen har blitt dyrere som følge av økte hotellpriser, økt delegasjonsavgift osv.

Delegasjonen besto i all hovedsak av representanter fra Stavanger-regionen, men også Haugalandet, Sørlandet, Telemark, Oslo, Bodø og Harstad var representert. Innslagene fra de andre regionene samsvarer med vår strategi om å være en samarbeidende energihovedstad.

Totalt kom 75 % av delegatene fra næringslivet, 4 % fra FoU, 2 % fra private interesseorganisasjoner og 19 % fra offentlig sektor. Delegatene fra næringslivet fordeler seg slik (i andel av totalen): 1 % fra oljeselskaper, 31 % fra leverandørindustrien, 15 % fra finans, 7 % fra IKT/reklame, 3 % fra logistikk, 2 % fra media, 2 % fra rekruttering og 12 % fra andre. I alt var mer enn 100 bedrifter representert. Når det gjelder deltakelsen fra offentlig sektor, er fordelingen (i andel av totalen) slik: 5 % politikere, 6 % administrasjon og 4 % fra offentlig eide selskaper.

Temaet for årets frokostseminar var *Et energimarked i endring*. Innledere fra Simmons, DnB, Schlumberger, INTSOK og West Group holdt innsiktsfulle innlegg om markedsendringene og framtidsperspektivene. Seminaret ble godt mottatt, og pågangen fra eksterne var også stor.

I samarbeid med INTSOK ble det arrangert et seminar med fokus på å etablere seg i det amerikanske markedet. Seminaret hadde stor pågang og viser at det er interesse for relevante faglige programposter.

Årets bedriftsbesøk gikk til National Oilwell Varco (NOV). Etter en orientering ved selskapets kontor ble det tilbudt en omvisning på en landrigg. Delegationene var svært tilfredse med besøket, der kombinasjonen av informasjon og en konkret omvisning ga besøket noe ekstra.

For delegatene som representerte FoU kunne vi denne gangen tilby spesialopplegg med besøk til ExxonMobil sitt forskningssenter og en presentasjon fra BP.

Delegasjonsreisen ga også rikelig med muligheter til nettverking, noe som delegatene oppgir som den viktigste målsettingen ved reisen. Eksempler på nettverksarenaer som sto på årets program var: Mottagelse hos generalkonsulen, OTC-middag, WECP-mottakelse og NACC-middag.

Hele 76 % av delegatene oppgir å ha oppnådd sin målsetting på en god eller svært god måte. 54 % oppgir at reisen ledet til konkrete kontrakter eller avtaler. 41 % av disse er med partnere lokalisert utenfor Norge, noe som viser deltakelsens relevans for bedrifter med internasjonale ambisjoner.

Delegatene fikk i gjennomsnitt 9,8 nye nasjonale og 3,4 nye internasjonale kontakter. Ved å være en del av en stor delegasjon, oppnår delegatene gode muligheter for å få nasjonale og internasjonale kontakter.

Også i år hadde vi tilrettelagt opplegg for regionens politikere og administrasjon. Det var egne omvisninger på messen med vekt på standbesøk hos bedrifter fra Stavanger-regionen.

Videre ble det organisert møte med Rice University som redegjorde for Houston Area Survey. I denne årlige undersøkelsen dokumenteres utviklingstrekk og endringer i Houston-regionen mht. økonomi, befolkningssammensetning, boligmonster, holdninger mv. Både metodologi og resultat er interessante og kan ha overføringsverdi til vår egen region.

Aberdeen-samarbeid

Stavanger og Aberdeen er vennskapsbyer og har et tett samarbeid på en rekke områder. Byene har mange fellestrekk som energihovedsteder, og begge er medlemmer av WECP.

I første tertial 2014 var fokus for Greater Stavanger samarbeidet innenfor WECP. Byene hadde tett dialog under arbeidsmøtet som fant sted i Houston under OTC. Politisk ledelse i Aberdeen møtte styreleder i Greater Stavanger på den norske paviljongen. Dette ga mulighet for eksponering av de små, innovative bedriftene fra Stavanger-regionen som stilte ut på Innovasjon Norges stand.

Gateway Aberdeen – Stavanger ble arrangert for første gang i juni. Dette er en direkte overført konferanse som finner sted samtidig i begge byer. Målgruppen er selskaper og aktører som har interesser i begge byer. Arrangør er det skotske firma Granite PR som har som målsetting «Promoting and connecting the Energy Hubs». *Gateway* har vært arrangert to ganger mellom Aberdeen og Houston med stor deltakelse. Når det nå fant sted mellom Stavanger og Aberdeen, var det et resultat av stor etterspørsel fra firmaer i Aberdeen. Greater Stavanger var involvert i form av idéinnspill, informasjonsformidling og -spredning om arrangementet. Vi fikk også anledning til å markedsføre regionen.

Stavanger by sender årlig et juletre til vennskapsbyen Aberdeen. Fra 2012 har Aberdeen holdt et kveldsarrangement for tenning av julelysene, der politisk ledelse i Stavanger har vært representert. Greater Stavanger har tatt initiativ til et årlig business-seminar i forkant av

kulturarrangementet, for å benytte anledningen til å styrke nærings samarbeidet mellom regionene. Et slikt seminar ble i 2014 arrangert for tredje gang i tett samarbeid med NBCC (Norwegian British Chamber of Commerce), INTSOK og Aberdeen by.

I november ble arrangementet holdt som en forlengelse av et INTSOK/SDI (Scottish Development International)-seminar med fokus på teknologiutvikling og leveranse muligheter i nordsjøområdet. Til sammen var det samlet over 250 deltakere fra Norge og UK disse to dagene. Det var færre til stedet på Greater Stavanger-seminaret, men det var likevel en hensiktsmessig kobling mellom arrangementene. Dersom dette skal gjentas for 2015, må det imidlertid arbeides med en enda bedre programutforming.

Nye markeder – delegasjonsreise til OTC Asia i Malaysia

Malaysia er en betydelig olje- og gassprodusent som har som mål å bli et senter for subsea, dypvannsboring og produksjon i Sørøst-Asia innen 2017. Landet representerer den tredje største økonomien i Asia, etter Kina og Japan. Olje- og gassindustrien utgjør ca. 20 % av landets BNP med målsettinger om videre vekst både for nye dypvannsområder og økt utvinning i allerede etablerte felt.

De malaysiske myndighetene har vært svært interessert i å få etablering av leverandører fra vår region til Malaysia, og har søkt samarbeid med norske olje- og gassleverandører ved flere besøk i Stavanger-regionen, bl.a. under ONS 2012 og 2014. Myndighetene gir uttrykk for en konkret målsetting om økt samarbeid med industri og myndigheter i spesielt to områder i verden; Stavanger og Aberdeen. Kuala Lumpur har ved flere anledninger tatt kontakt med Stavanger med et ønske om å bli med i verdens energibyer (WECP).

Greater Stavanger organiserte delegasjonsreise til Malaysia i mars knyttet til OTC Asia, med en målsetting om å gi små og mellomstore bedrifter mulighet til å etablere kontakter og skaffe seg informasjon om markedet. I tillegg til besøk på OTC Asia var programmet tilrettelagt som en kombinasjon av besøk til norske bedrifter etablert i Malaysia og til malaysiske bedrifter med interesser mot det norske leverandørmarkedet.

Det var 25 personer med på delegasjonsreisen. De representerte 18 selskap/ institusjoner, der hovedgruppen var små oljeserviceselskap med mindre enn 50 ansatte. En evaluering etter reisen viser at over 90 % ga høyeste eller nest høyeste score på spørsmål om målsettingen med å delta på turen ble oppfylt. Halvparten av respondentene oppga at reisen førte til konkrete kontakter eller avtaler.

Som forberedelse til et mulig medlemskap i WECP var det lagt til rette for at delegasjonsleder Christine Sagen Helgø, som president i WECP, skulle ha møter og samtaler med politisk ledelse i Kuala Lumpur om prosessen for en mulig inkludering i organisasjonen.

Av samme årsak var Kuala Lumpur til stede som observatør under organisasjonens årlige arbeidsmøte som fant sted i Houston under OTC. WECP har ingen medlemsbyer fra Sørøst-Asia, et område som vurderes som viktig å få med i organisasjonen. Kuala Lumpur ble tatt opp som medlemsby nr. 22 under årsmøtet i august i Stavanger.

Stavangerregionens Europakontor

Stavangerregionens Europakontor (SrE) har vært drevet siden 1993 som et ledd i regionens tilstedeværelse i Europa, noe som sikrer nærhet til EUs beslutningsmekanismer og muligheter

til å følge relevante politiske felt på nært hold. Kontoret i Brussel sikrer et bredt kontaktnett av både offentlige og private aktører på europeisk, nasjonalt og regionalt nivå. Kommunene som står bak Greater Stavanger utgjør størstedelen av partnerskapet bak kontoret. De andre regionale partnerne er Haugaland Vekst med kommunene Bokn, Tysvær, Utsira og Haugesund, samt Rogaland fylkeskommune, Lyse Energi, Universitetet i Stavanger, Høgskolen Stord/Haugesund, IRIS og Stavangerregionen Havn IKS.

Greater Stavanger har rollen som sekretariat for SrE og representerer dermed Europakontorets hjemlige kontaktpunkt, i tillegg til at administrerende direktør i Greater Stavanger er daglig leder i foreningen Stavangerregionens Europakontor. Utover ansvar for økonomistyring og administrasjon, bistår Greater Stavanger med regional kompetanse, lokal nettverksbygging samt prosjektutvikling og -oppfølging.

I 2014 er det gjennomført fire arbeidsgruppemøter og to styremøter. Sekretariatet har lagt til rette for ni hjemmebesøk for direktøren ved Europakontoret. I 2014 ledet Greater Stavanger også arbeidet med å rekruttere ny EU-rådgiver på kontoret i Brussel, som ble ansatt i september.

SrE og Greater Stavanger har i løpet av 2014 videreformidlet en rekke partnersøk fra andre europeiske aktører om deltakelse i programmene Horisont 2020 og INTERREG til aktører i Stavanger-regionen, samt bidratt til prosjektutvikling og -oppfølging. Eksempelvis støtte til Høgskolen Stord/Haugesund deltakelse i Innosup 7-utlysningen om bruk av åpen innovasjon som metode for å styrke innovasjonsevnene til små og mellomstore bedrifter. Den største suksessen for Stavangerregionens Europakontor i 2014 er likevel utvilsomt Horisont 2020-prosjektet Triangulum. SrE videreformidlet invitasjonen fra Eindhoven og viste aktører i Stavanger-regionen hvordan de kunne delta. Dette høyprofilerte prosjektet ble halt i land etter solid innsats fra partnerne i Stavangersamarbeidet under ledelse av Greater Stavanger.

SrE og Greater Stavanger har lagt til rette for to besøk fra juniorekseperter i EU-kommisjonens DG Energy i 2014 til Stavanger-regionen. SrE legger til rette for slike besøk to ganger i året, og hensikten med besøkene er å presentere energiregionen for unge framtidige ledere i Europa, og å oppnå gjensidig dialog om energirelaterte spørsmål. Programmet utformes med bidragsyttere fra Europakontorets partnere, samt andre energirelaterte aktører i regionen. Videre er det i 2014 jobbet strategisk med involvering av regionale partnere i nettverk som EUs innovasjonsplattform for Smart Cities & Communities og posisjonering av partnerskapet i Horisont 2020-utlysninger.

SrE følger dessuten opp et initiativ fra Utenriksdepartementet mht. tidlig varsling av EØS-saker. Gjennom dette arbeidet og samarbeid med Norges delegasjon til EU har SrE god myndighetskontakt og bredt samarbeid med andre norske regionskontor.

SrE og Greater Stavanger utarbeidet program og la til rette for besøk fra EUs nye ambassadør til Norge. Besøket ble avholdt i oktober, og var første gang den nye EU-ambassadøren besøker Stavanger-regionen. SrE og Greater Stavanger la opp til møter med Lyse, Risavika Havn, UiS og mini-seminar om EUs klima- og energipakke og mulige konsekvenser for vår region.

I 2014 har det også blitt arrangert fire seminarer i regionen, der hensikten har vært å vise mulighetene som finnes i EUs finansieringsprogrammer. Seminarene har hovedsakelig vært konsentrert om programmene Horisont 2020 og INTERREG. Spesielt har det vært viktig for Greater Stavanger og Stavangerregionens Europakontor å vise mulighetene som ligger i disse programmene for regionens næringsliv.

Gjennom fjoråret har det vært arbeidet med å rekruttere nye medlemmer til foreningen som står bak Europakontoret. Dette har først og fremst vært kommuner i Rogaland som ikke er

medlem. Arbeidet har så langt ikke resultert i nye medlemmer til Stavangerregionens Europakontor.

Vertskapskontoret

Vertskapskontoret har i perioden 2009 - 2013 vært drevet som et prosjekt i Greater Stavanger med økonomisk støtte fra Rogaland fylkeskommune, Innovasjon Norge, SR-Bank og Greater Stavanger. Funksjonen har vært å yte assistanse til fylket, kommuner, institusjoner og bedrifter med å planlegge og gjennomføre delegasjonsbesøk til regionen. Vertskapskontoret tar imot forespørsler om bistand og planlegger sammen med oppdragsgiver besøksprogram som dekker behov og ønsker for:

- Norske og internasjonale bedrifter som vurderer regionen/fylket for etablering, søker samarbeidspartnere eller nettverk, ønsker å gjøre seg kjent med regional infrastruktur, osv.
- Norske og internasjonale myndigheter og organisasjoner som søker informasjon og kontakt med regionen/fylket, med sikte på informasjons- og erfaringsutveksling, nettverksbygging, samarbeid gjennom delegasjonsbesøk, konferanser, osv.
- Andre lands næringsinteresser som søker informasjon og kontakt med regionale næringsklynger med sikte på erfaringsutveksling, nettverksbygging, samarbeid gjennom delegasjonsbesøk (land-delegasjoner, næringsdelegasjoner, osv.)

I 2014 valgte både SR-Bank og Rogaland fylkeskommune å gå ut av det økonomiske samarbeidet. Hovedsakelig ble dette begrunnet med at Vertskapskontoret ikke lenger var et prosjekt, men en ordinær driftsoppgave for Greater Stavanger. I fjor ble det derfor mindre budsjettmidler til kjøp av eksterne ressurser. Greater Stavanger intensiverte bruk av egne ressurser og vurderte samtidig forespørslene nøye i forhold til relevans og mulig betydning for regionen.

I første tertial planla og gjennomførte Vertskapskontoret to programmer. Dette er lavere enn for tilsvarende periode i 2013. Reduksjonen skyldes en lavere etterspørsel, men også at vi har avslått henvendelser bl.a. fra Finland fordi det har vært delegasjoner kun bestående av bedrifter som ønsker å treffe bedrifter i vår region (B2B-opplegg)

Det største besøket i første tertial var fra Polen og ble organisert i samarbeid med KS og deres polske søsterorganisasjon. 17 ordførere og andre ledere fra kommunal sektor kom for å se på interkommunalt samarbeid i Stavanger-regionen. Besøket var viktig ikke bare for å dele vår erfaring og kompetanse innen ulike former for interkommunalt samarbeid, men også for å bidra til at sentrale aktører i Stavanger-regionen kan få økt kunnskap og kjennskap til polsk kultur og samfunnshistorie. Polakkene utgjør den største innvandringsgruppen i vår region, og både for sosial og økonomisk integrering er det viktig å kjenne deres land og kultur.

I andre tertial 2014 ble det tilrettelagt for sju delegasjonsbesøk. De fleste av besøkene var i tilknytning til internasjonale grupper i forbindelse med ONS, og som ønsket mer informasjon om regionen og spesifikke besøk til bedrifter/institusjoner. Dette gjaldt bl.a. delegasjoner fra Malaysia og fra Western Australia. For begge disse gruppene ble det gitt orienteringer om Stavanger-regionen og muligheter i regionens næringsliv. For delegasjonen fra Malaysia ble det i tillegg organisert besøk hos lokale bedrifter som har planer for satsing i Sørøst-Asia.

Videre ble det lagt til rette for et eget program for ordfører og administrativ ledelse fra Kuala Lumpur. De var i Stavanger i forbindelse med årsmøte i Verdens energibyer (WECP) og ønsket i

den forbindelse å få informasjon omkring vår regions satsing på sykkel (sykkelstier og e-sykkel) og planer for kollektive transportløsninger.

For ordfører og næringssjef fra St. John's ble det laget og gjennomført et mindre program i tilknytning til deres deltakelse under WECP og ONS. Stavanger og St. John's har en rekke fellestrekk, og det var ønsket mer informasjon om bl.a. byutvikling og regionsamarbeid.

I siste tertial 2014 ble det gjennomført ni besøksprogram med til sammen 66 besøkende. De to største og mest omfattende programmene var for Aberdeenshire Food & Drink Delegation i september (15 personer) og for Verdensbanken/Surgut by Russland i november (18 personer).

Matdelegasjonen var et samarbeid med NCE Culinology / Måltidets Hus og Grampian Food Forum. Målsettingen med besøket var å lære om organisering av matsatsning i vår region, samt å treffe små produsenter.

Besøket som ble organisert for Verdensbanken i Moskva og Surgut by hadde fokus rettet mot erfaringsoverføring av modeller fra vår region for trippelhelix-samarbeid. Gruppen ønsket å se hvordan vi arbeider for å styrke samarbeidet næringsliv, akademi og offentlig forvaltning.

	Antall gjennomførte besøksprogram	Antall besøkende	Fra Norge	Fra EU-land	Fra øvrig verden
1. tert. 2014	2	20	0	1	1
2. tert. 2014	7	60	1	0	6
3. tert. 2014	9	66	1	2	6
Totalt 2014	18	146	2	3	13

Aktivitetene under vertskapskontoret er noe redusert i 2014, med en nedgang fra 25 besøk i 2013 til 18 besøk i 2014. Antall personer som har deltatt på besøkene er gått ned fra 255 i 2013 til 146 i 2014. Reduksjonene skyldes nedgang i etterspørsel samt en nøye vurdering av henvendelser der rene ønsker om B2B (business to business) opplegg har blitt avvist. Aktivitetsnivå i 2014 er godt tilpasset kapasitet og økonomi.

6. Offentlig sektor

Næringsplanens mål er at Stavanger-regionen skal fremstå med et godt, samordnet offentlig tjenestetilbud for næringslivet. Greater Stavangers rolle er å legge til rette for prosjekter og aktiviteter som både sikrer rasjonell ressursbruk og stordriftsfordeler, innen utvalgte områder.

Smartkommune

Gjennom Smartkommuneprosjektet har kommunene i Stavanger-regionen kommet et langt skritt nærmere sin målsetting om å utvikle en samordnet og effektiv offentlig sektor innenfor plansak-, byggesak- og geodatafeltet. Greater Stavanger er prosjektansvarlig, og Asplan er engasjert som prosjektsekretariat. I prosjektperioden er det satt i verk en rekke prosesser og tiltak for å samordne, effektivisere og digitalisere kommunenes rutiner og arbeidsprosesser. Det er også etablert en felles digital kartportal for kommunene. Driften av prosjektet er delvis finansiert av Greater Stavanger, og delvis gjennom egenbetaling fra kommunene.

Den store oppgaven i denne fasen av prosjektet har vært etablering av portal for plan- og byggesakdialog («eByggWeb»). Anskaffelsen ble for en stor del dekket av statlige tilskuddsmidler, da portalen representerer et pionerprosjekt. Plandelen av portalen er nå i all hovedsak på plass i kommunene – i de tilfellene hvor full funksjonalitet ennå ikke er oppnådd, skyldes det f.eks. utdaterte arkivsystemer som uansett må skiftes ut.

For byggesaksdelen arbeides det godt i flere kommuner, bl.a. Sandnes, Time og Gjesdal. Time var den første kommunen som hadde også denne delen operativ. Enkelte andre kommuner har den tekniske løsningen på plass, men er avventende til å ta den i bruk. Verktøyet innebærer at de som sender inn byggesøknader kan følge søknaden fra start til mål via nettet. På den måten kan den nettbaserte tjenesten bedre dialogen mellom søker (innbygger eller bedrift) og kommunen. Den elektroniske selvbetjeningsløsningen bidrar også til effektivisering av interne prosesser og rutiner.

Kommunene har gitt klart uttrykk for at Smartkommune-samarbeidet må videreføres, og arbeidet fortsetter derfor i arbeidsgruppene for plansak, byggesak og geodata, samt i styringsgruppa. Både kommunene og Greater Stavanger vurderer det som viktig å videreføre det engasjementet som eksisterer i fagmiljøene, gjennom å etablere nye utviklingsprogram og prosjekt innenfor denne sektoren. Den årlige fagdagen i juni var en viktig samlende fellesaktivitet, der deltakerne var om lag 90 fagpersoner fra alle kommunene, samt fra fylkeskommunen og fylkesmannen. Ved slutten av fjoråret lyste prosjektet ut konkurranse om system for automatisk generering av situasjonskart.

I september tok kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner på egen hånd initiativ til å besøke Greater Stavanger for å få en presentasjon av prosjektet. Etter presentasjonen uttalte ministeren seg svært positivt til flere medier, og understrekte bl.a. betydningen av kommunenes utviklingsarbeid på dette feltet. Evalueringen i 2014 viste at Smartkommuneprosjektet er svært viktig for alle partnerkommunene, uansett størrelse og geografisk lokalisering.

Storbysamarbeid

Stavanger inngår i KS sitt næringsnettverk for storbyene, der landets seks største byer samt Bærum samarbeider om felles næringsstrategiske utfordringer. I samsvar med Stavangers regionale fokus på næringsarbeidet involverer Stavanger Greater Stavanger i dette nettverket.

Ett av prosjektene i samarbeidet er den periodiske målingen av de ulike storbyregionenes verdiskapingsevne. Greater Stavanger og Stavanger kommune har samarbeidet om sekretariatet for dette prosjektet, og konsulentfirmaet Menon vant konkurransen om utredningsoppdraget. KS Storbysforskning ga tilskudd på kr 800.000, noe som fullfinansierte konsulentkostnadene. Menon har gjennomført utredningsoppdraget, med aktiv oppfølging av sekretariatet og storbynettverket. Arbeidet med å slutføre rapporten var krevende også for sekretariatet, bl.a. fordi det nå er utviklet en helt ny modell for å måle verdiskapingsevnen. Sluttrapport forelå noe forsinket i september.

Etter ferdigstilling har resultatene blitt presentert i ulike politiske fora i storbyregionene. Hos oss har foraene vært Greater Stavangers rådmøte og Stavanger formannskap. KS storbynettverk for ordførere, byrådsledere og rådmenn behandler rapporten nå med sikte på oversendelse til sentrale myndigheter.

Møter for næringsansvarlige

Målsettingen med møtene for næringsansvarlige er å skape en arena for informasjonsutveksling og kontakt mellom kommunenes næringsansvarlige, og mellom kommunenes næringsansvarlige og Greater Stavanger. Det ble gjennomført fire møter for næringsansvarlige i 2014.

Næringsarealstrategien oppdateres og boligbehovet analyseres

Målsettingen med prosjektet er å oppdatere og videreutvikle Strategi for næringsarealer fra 2007 og parallelt gjennomføre en vurdering av regionens behov for boligbygging i årene framover, herunder vurdere hvor i regionen det finnes kapasitet til å bygge flere boliger. Prosjektet omfatter også å gi forslag til felles rapporteringsrutiner for kommunene med hensyn til forventet boligbygging på kort og mellomlang sikt.

Det var kommunene Sandnes, Sola, Randaberg og Stavanger som ba Greater Stavanger om å gjennomføre en prosess for å oppdatere strategien for næringsarealer, og Greater Stavangers styre ønsket en vurdering av regionens behov for boligbygging i årene framover.

I forbindelse med gjennomføringen av prosjektet knyttet Greater Stavanger til seg en arbeidsgruppe med representanter fra en rekke kommuner, fylkeskommunen og Forus Næringspark. Sluttrapport om boligbehov og potensialet for boligbygging i Stavanger-regionen ble levert januar 2014, og konklusjonene fra rapporten ble presentert på Greater Stavanger sitt årsmøte i april.

Det er satt ned en mindre arbeidsgruppe som gjennomfører arbeidet med å oppdatere og videreutvikle strategien for næringsarealer. Arbeidet med strategien er inne i slutfasen, og tiden fram til styrebehandling i juni 2015 vil benyttes til å forankre strategien ytterligere i kommunene og næringslivet.

Sentrumsutvikling

Greater Stavanger har etablert en arena for de kommunene som er i gang med sentrumsplanarbeid. Flere kommuner skal starte opp eller har startet opp arbeidet med sentrumsplan. I arbeidet med sentrumsutvikling vil de ulike kommunene iblant oppleve felles utfordringer og muligheter. Kommunene har derfor ønsket at Greater Stavanger etablerer en felles arena som kan fungere som et verktøy for erfaringsdeling mellom kommunene, der felles problemstillinger løftes fram og der det sikres relevant faglig påfyll.

Det er i 2014 gjennomført to møter i dette nettverket. Sju kommuner har valgt å delta, og har stilt med representanter fra både plan og næring. På møtene har temaene vært utvikling av varehandelen i Rogaland, fokus på handelsanalyser for sentrum og diskusjoner om hvordan vi organiserer nettverket framover. Rogaland fylkeskommune inngikk i nettverket i andre tertial 2014. I de videre møtene i 2015 vil Greater Stavanger og planavdelingen i Rogaland fylkeskommune gå sammen om utformingen.

Ambisjonene bak framtidige samlinger vil være å gi ny kunnskap til kommunene, som i neste omgang kan bruke dette direkte inn i det videre arbeidet med sentrumsutvikling hos den respektive kommune.

Årskonferansen

Årskonferansen er et viktig redskap for Greater Stavangers for å utøve funksjonen som regional tankesmie. Konferansen setter viktige forhold for regionens utvikling på dagsordenen, i perspektiver som favner både nærings- og samfunnsutvikling. Konferansen skal gi kunnskap og formidle scenarier som er nyttige i langtidsplanlegging for aktører i både privat og offentlig sektor. Analyser og rapporter blir utarbeidet til konferansen, for å hjelpe partnerkommunene i deres arbeid med å analysere og forstå samfunnsutviklingen.

Målgruppen til konferansen er toppledere og øvrige beslutningstakere i næringslivet, academia og offentlig sektor.

Årskonferansen 2014 var den femte i rekken, og konferansen har i løpet av disse årene etablert seg som en viktig arena for debatt og kunnskapsdeling om nærings- og samfunnsutvikling i regionen. Årets konferanse samlet over 170 deltakere fra næringslivet, academia og offentlig sektor.

Hovedtema for årets konferanse var Storbyregionen som motor i nærings- og samfunnsutviklingen. Det ble invitert inn nasjonale og regionale foredragsholdere, som bidro til innsikt om hvilke grep som må tas for å sikre og styrke en bærekraftig nærings- og samfunnsutvikling framover.

I etterkant av konferansen ble det gjennomført en evaluering blant deltakerne med bruk av et internettbasert spørreskjema (Questback). Tilbakemeldingene fra deltakerne var generelt svært gode. 68,5 % svarte «svært bra» i vurdering av totalinntrykket av konferansen, mens 24,5 % svarte «bra». På spørsmål om konferansen tema gjenspeiler regionens utfordringer og muligheter, svarte 93 % enten «svært bra» eller «bra». Tilbakemelding på de enkelte presentasjonene var også gjennomgående gode fra deltakerne.

I evalueringen av Greater Stavanger som ble gjennomført i 2014, kommer det også tydelig frem hvor viktig konferansen er for partnerne bak Greater Stavanger, samt den høye kvaliteten konferansen holder.

7. Matklyngen

Stavanger-regionens mål for matnæringen er at den skal ha en tydelig posisjon i norske og europeiske matmarkeder for kvalitetsmat og differensierte produkter. I forbindelse med rullering av Strategisk næringsplan i 2013 ble det gjennomført en SWOT-analyse som danner utgangspunktet for de strategiske grepene som må vektlegges for å styrke matnæringen i regionen.

Matnæringen står sterkt i Stavanger-regionen og er også av stor nasjonal betydning. Innenfor landbruket er regionen ledende med over 20 prosent av landets husdyrhold, samt betydelig produksjon i veksthusnæringen. Akvakulturnæringen er voksende, og har forskningsmiljøer som er verdensledende på sine områder. Matsatsingen har vært næringspolitisk prioritert i regionen gjennom mange år, og etableringen av Måltidets Hus og NCE Culinology og har gitt regionen mulighet til å styrke sin nasjonale rolle som kompetansemiljø. I tillegg har matfestivaler, kokker i verdensklasse og en livskraftig måltidsnæring bidratt til å styrke Rogalands omdømme som matfylke.

For å sikre fortsatt verdiskaping, vil stimulering av forskning og utvikling i næringen, samt videreutvikling og oppbygging av gode kompetansemiljøer være avgjørende. Virkemiddelapparatet oppfattes imidlertid som fragmentert og uoversiktlig. Det må derfor legges til rette for en tydeligere rolleavklaring, og det er behov for en kartlegging av aktørbildet i matklyngen. Næringsaktører innenfor matnæringen er innovative og framtidsrettete. Legges det til rette for gode rammevilkår for næringen, og for et godt samarbeid mellom produsenter, kunnskapsmiljøer og det offentlige, kan næringen styrke sin posisjon.

Handlingsplan for Greater Stavangers matrelaterte arbeid 2014-2016

Greater Stavanger utgjør kun én part i det komplekse aktørbildet som følger opp de strategiske grepene som er omtalt i næringsplanen. I 2014 vedtok styret en handlingsplan for Greater Stavangers arbeid knyttet til mat. Handlingsplanen er basert på målsettingene i Strategisk næringsplan 2013 – 2025 og har til hensikt å tydeliggjøre Greater Stavangers rolle og planer for matarbeid i perioden 2014-2016.

Greater Stavanger vil i sitt matfaglige arbeid ha fokus på samarbeid mellom ulike aktørgrupper for å sikre gode vilkår for næringsutvikling og fortsatt verdiskaping.

Greater Stavanger ser et behov for en kartlegging av aktørbildet i matklyngen, da det dels ikke foreligger en oppdatert oversikt, og dels framkommer i SWOT-analysen at rollefordelingen i virkemiddelapparatet framstår som lite samordnet. Greater Stavanger ønsker å bidra til å utvikle matklyngen, men ønsker samtidig at vår rolle primært skal være å støtte opp under andre organisasjoner i dette arbeidet.

Flere samarbeidsparter i matklyngen har tydelige ansvarsområder. Rogaland fylkeskommune har blant annet ansvar for utdanningsløp knyttet til videregående opplæring og lærlingeordninger, og Region Stavanger har ansvar for destinasjonsmarkedsføring av Stavanger-regionen. Greater Stavanger vil fokusere på de områdene i matklyngen som ikke

andre aktører allerede ivaretar, og Greater Stavangers arbeid vil preges av utprøvde arbeidsmetoder og spisskompetanse fra andre fagområder som Greater Stavanger jobber med.

Med utgangspunkt i de strategiske grepene i Strategisk næringsplan 2013-2025, basert på metodeerfaring fra andre fagområder i Greater Stavanger samt samarbeid med andre aktører i matklyngen, ønsker Greater Stavanger å fokusere på fire hovedområder i 2014-2016:

Kartlegge aktørbildet og næringsaspekter

Aktørbildet i matklyngen er komplekst og er kartlagt i flere omganger, men det er behov for en oppdatert oversikt over aktørbildet. En slik oversikt vil danne et kvalifisert grunnlag for Greater Stavangers og regionens videre strategiske matarbeid og næringsutvikling. Det er i 2014 gjort et grunnlagsarbeid for å innhente tilbud på en slik kartlegging.

Gjennomføre delegasjonsreiser

Greater Stavanger har god erfaring fra tilrettelegging av næringsrettete delegasjonsreiser. I 2013 gjennomførte Greater Stavanger i samarbeid med NCE Culinology en delegasjonsreise til Aberdeen med oppskalering som tema. Tilbakemeldingene fra deltakerne var udelt positiv. Greater Stavanger ønsker å legge til rette for nye delegasjonsreiser innenfor et aktuelt tema for næringsaktørene i matklyngen. Greater Stavanger har i 2014 kartlagt muligheter og aktuelle tema for delegasjonsreiser i samarbeid med NCE Culinology. Torino og Terra Madre med fokus på *slow food* ble vurdert, men etter en spørreunde blant mataktørene kom det fram at interessen for temaet var begrenset.

Videreutvikle internasjonale allianser

Det globale matbynettverket Délice ble startet i 2007 og består av 20 byer på fire kontinent. Se nærmere beskrivelse av Délice-nettverket under. Gjennom arbeid i Délice-nettverket bidrar Greater Stavanger til å styrke regionens strategiske allianser, samt til å sikre markedsmuligheter og faglig nettverk. Délice sine kjerneområder er gastronomi, destinasjonsmarkedsføring og produktutvikling.

Délice-nettverket danner grunnlaget for flere av de internasjonale strategiske alliansene som Greater Stavanger bidrar til å bygge sammen med regionale aktører. Andre arenaer og kontaktpunkt vurderes fortløpende i nært samarbeid med matklyngen og aktører som NCE Culinology.

Bidra til felles prosjektutvikling

Greater Stavanger ønsker å bidra til etablering av prosjekter som kobler ulike fagområder og aktørgrupper sammen. Teknologioverføring mellom mat- og energiklyngen eller mellom offshore-virksomhet og blå sektor er eksempler på mulige tema. Et annet tema er koblingen mellom fagområdet ernæring og velferdsteknologi.

Greater Stavanger jobber systematisk med å spre informasjon om EUs nye forsknings- og innovasjonsprogram, Horisont 2020, noe som også innebærer mat som fagområde. Etter hvert som aktuelle utlysninger har kommet i H2020, har Greater Stavanger bidratt til å utvikle prosjekter sammen med andre aktører.

Greater Stavanger er med i referansegruppen for prosjektet *Maten er ikke gikk før den er spist*, et prosjekt som Time kommune er prosjekteier i. Prosjektet ledes av InnoMed, mens NCE Culinology er medprosjektleder. Prosjektet har en prosjektgruppe bestående av Prekubator TTO, SESAM, Nofima, UiS, Norsk Hotellhøgskole og TINE FoU. Greater Stavanger bidrar med kompetanseoverføring fra arbeid knyttet til velferdsteknologi og fra Det europeiske innovasjonspartnerskapet for sunn og aktiv aldring (EIP AHA).

Délice-nettverket

Délice er et globalt matby-nettverk bestående av byer som bruker mat som strategisk virkemiddel i identitetsbygging, utvikling og profilering. I 2014 har Délice følgende medlemsbyer: Barcelona, Birmingham, Brussel, Chicago, Göteborg, Helsinki, Lausanne, Leipzig, Lisboa, Lyon, Madrid, Montreal, Osaka, Puebla, Rabat, Riga, Saint Louis, Stavanger, Torino, Århus. Lyon fungerer som sekretariat og har presidentskap Délice-nettverket.

Délice-nettverket har fem strategiske satsingsområder som danner grunnlag for det faglige innholdet i nettverksmøtene: *City marketing, Education and transmission, Local products, Health and nutrition, Excellence of chefs.*

Formelt er det Stavanger kommune som er medlem i by-nettverket. Lokalt har Stavanger kommune, Rogaland fylkeskommune og Greater Stavanger inngått en samarbeidsavtale om deltakelsen. Lokalt er Délice-arbeidet organisert som et gjensidig samarbeid mellom Stavanger kommune, Greater Stavanger og Rogaland fylkeskommune. Greater Stavanger fungerer som sekretariat og leder den styringsgruppen som er nedsatt og som består av Stavanger kommune, Rogaland fylkeskommune, Greater Stavanger, UiS, Gladmat, Måltidets Hus, Gastronomisk Institutt og Region Stavanger.

Den lokale styringsgruppen har gjennomført tre møter i 2014. Gruppen arbeider ut fra en felles strategi og handlingsplan for det lokale Délice-arbeidet.

Det er årlig tre internasjonale nettverksmøter i Délice. I 2014 fant disse sted i Barcelona, Riga og Torino. Stavanger deltok på samtlige. I Barcelona var temaet city marketing knyttet til gastronomi. Region Stavanger presenterte Stavanger-regionens strategi for bruk av gastronomi i markedsføring. Universitetet i Stavanger og Rogaland fylkeskommune deltok også i Barcelona-møtet.

I juni ble det arrangert nettverksmøte med fokus på overlevering av tradisjoner og opplæring av kokker. Fra Stavanger-regionen deltok Opplæringskontoret v/Anita Løyning, som holdt innlegg om lærlingeordningen i Rogaland. Gastronomisk Institutt var invitert av Riga by til å holde to såkalte master classes, hvorav en under åpningen av Rigas nye restaurant- og hotelfagskole og den andre for Rigas etablerte kokker. GI var representert ved Tommy Raanti. I tillegg deltok Måltidets Hus, Rogaland fylkeskommune og Greater Stavanger med representanter i nettverksmøtet. Det ble lagt til rette for god pressedekning i Norge av arrangementet.

Årskonferansen, Annual general meeting (AGM), fant sted i Torino i september 2014. Tidspunktet sammenfalt med Torinos store matfestival Terra Madre – verdens største slow food festival og messe. Universitetet i Stavanger presenterte Delice-nettverket på en større konferanse. Fra Stavanger-regionen deltok ellers Stavanger kommune og Greater Stavanger.

Det har i 2014 vært jobbet med å følge opp en invitasjon fra Brussel by om å delta med norsk meny på TRAM-experience – en moderne trikkerrestaurant. Stavanger er invitert sammen med andre Délice-byer til å presenterer byen og lokale råvarer. Tittelen for Stavangers periode 21. april til 31. mai er Norwegian Seafood Delight. Gastronomisk Institutt lager meny sammen med den belgiske to-stjernetkokken Lionel Rigolet. Stavangers periode sammenfaller med verdens største sjømatmesse, Seafood Expo Global, som finner sted 21. – 23.april i Brussel. TRAM Experience gir Stavanger-regionen gode nærings- og profileringsmuligheter. Gjennom hele året vil Figgjo utstyre trikken med tallerkener og serveringsskåler. Greater Stavanger leder prosjektet og gjennomfører dette i nært samarbeid med Stavanger kommune, Stavangerregionens Europakontor, Rogaland fylkeskommune, Region Stavanger og Gastronomisk Institutt.

Storby Marin

Den 1. juli 2014 overtok Greater Stavanger sekretariatet i storbynettverket Storby Marin. Samtidig ble daglig leder i Blue Planet AS utpekt som ny styreleder i nettverket. Storby Marins oppgave er å arbeide for bedring av rammebetingelsene og for vekst for den marine næringen. Byene Bergen, Stavanger, Tromsø, Trondheim og Bodø representerer foreningens fem medlemmer.

Storbyprosjektet, et samarbeidsprosjekt mellom Innovasjon Norge, Norges forskningsråd, SIVA, KS og det daværende Kommunal- og regionaldepartementet, ble igangsatt høsten 2004 med problemstillingen: «*Hvordan kan storbyene bidra til å gjøre Norge til ett av de mest konkurransedyktige og nyskapende land i verden?*» Med bakgrunn i dette fikk universitetsbyene med tilliggende marine klynger ansvaret for å realisere den nevnte ambisjonen på dette feltet. Storby Marin er en videreføring av dette opprinnelige storbyprosjektet.

Storby Marin-foreningen utgjør et nettverk mellom storbyene med universitet og høgskoler som har tydelige biomarine kompetansemiljøer. Sekretariat og lederskap går på omgang med to års virkeperiode. Bergen hadde sekretariatet fra 2012 til 2014. Som medlemmer opptas kommuner og organisasjoner som er oppnevnt/eid av byene til å være deres operative forsknings- og utviklingsselskaper på det biomarine området. For å styrke marin verdiskapning skal foreningen særlig bidra til økt samhandling mellom offentlig og privat sektor og FoU-institusjoner, samt gjennom nasjonal konsolidering av disse.

Greater Stavanger er helt i startfasen med arbeidet i dette nettverket. Likevel er det allerede pekt ut noen klare ambisjoner for Storby Marin-nettverket framover. I 2014 startet arbeidet med en marint seminar som skal avholdes under den store sjømatmessen i Brussel 20-22. april 2015. Her samarbeider Storby Marin og storbyregionenes Brusselkontor om et seminar som setter handelsavtalen mellom EU og USA på agendaen, herunder hvilke konsekvenser dette kan ha for norsk sjømateksport. I tillegg bli det fokus på EUs strategi for «blå vekst». Det ble også i 2014 utarbeidet handlingsplan for 2015-2016 i Storby Marin. Handlingsplanen er en toårig plan for å gjennomføre målsettingen for Storby Marin. For 2015 er prioriteringene seminaret under sjømatmessen i Brussel, innspill til høring om ny stortingsmelding om vekst i havbruksnæringen, utarbeidelse av ny strategi for foreningen mv.

8. Energiklyngen

Stavanger-regionens mål for energiklyngen er å beholde sin posisjon som ledende energiregion.

Den strategiske hovedmålsettingen er å befeste Stavangers posisjon som nasjonal olje- og gasshovedstad og å videreutvikle funksjonen som et globalt navn for energinæringene. Viktige virkemidler er å forsterke Stavanger-regionens betydning som kompetansemiljø, forretningsbase og rekrutteringsarena for ledende aktører innen nasjonal og internasjonal energiproduksjon, samt dele våre erfaringer med andre.

Olje og gass

2014 har vært et år med store kontraster og kraftige endringer. Ved begynnelsen av året var det fortsatt mest fokus på fortsatt vekst og behov for kvalifisert personell, selv om det begynte å komme tegn på at alt ikke alt var like positivt. Deretter gikk utviklingen raskt. På slutten av året var oljeprisen sunket til et nivå som de færreste hadde forestilt seg ett år tidligere.

Markedet preges fortsatt av usikkerhet om hva som vil skje framover. Det kan se ut til at oljeprisen har vært på sitt laveste punkt og er i ferd med å stabilisere seg på et noe høyere nivå. Oljeprisfallet har medført kutt i investeringer og økt kostnadsfokus for de fleste selskapene, både regionalt og globalt.

Markedsendringene har ulik effekt i verdikjeden. I vår region merker vi det først og fremst ved at antallet aktive modifikasjons- og vedlikeholdsprosjekter er lavt. Forventningene om tildeling av kontrakter til Johan Sverdrup-utbyggingen er høye, og disse kontraktene vil være avgjørende for arbeidsplassene i denne sektoren samt gi ringvirkninger i det øvrige næringslivet. For brønnservice har effekten av færre rigger ved utgangen av 2014 resultert i nedgang. Det er imidlertid snarere snakk om endringer på grunn av såkalte kontraktsoverganger enn et reelt sett redusert marked. Drivkraften i dette markedet vil være antall brønner som skal bores, og på det området har aktiviteten aldri vært større.

Undervannsentreprenørene har det fremdeles travelt på operasjonssiden, men merker at forstudiene som har potensial for oppdrag om et par år er færre enn før. Det er heller ingen store nye dypvannsprosjekter på gang, og en forventer at 2015/2016 kan bli krevende år, men også at markedet tar seg opp igjen i 2017.

Riggoperatørene er på vei inn i en hektisk periode. Det forventes flere nye rigger som skal godkjennes og settes i drift for norsk sokkel, og som skal bemannes. Økningen i antall rigger er imidlertid ikke like sterk som nylig forventet, dels på grunn av at Statoil har fornyet sin riggportefølje ved å la noen av de mindre moderne riggene gå av kontrakt før tiden. Flere bedrifter har måttet redusere arbeidsstokken, og denne gang har det rammet ingeniørene så vel som fagarbeiderne. Fra næringen framholdes det at de nye permitteringsreglene er en del av grunnen til at reduksjonene skjer i form av oppsigelser. Markedet venter nå på at Johan Sverdrup-kontraktene skal tildeles. Det samme gjelder for sammenstillings- og igangsettingsarbeidene på felt som Ivar Aasen, Martin Linge, Gina Krog og Aasta Hansteen.

Etter oppdagelsen av Johan Sverdrup-feltet har Greater Stavanger samarbeidet med offentlige og private aktører for å sikre at operatørskapet ble lagt til Statoil, og at drifts- og base-funksjoner som følge av dette vil legges til vår region. Viktige elementer i prosessen har vært å sikre oversikt over hvilke faktorer som trengte å være på plass til enhver tid, samt å formidle kunnskap om muligheter og utfordringer som vil ligge i utbygging og drift av feltet.

Ved en inkurie var ingen av de lokale kommunene hvor operasjons-, base- og helikopter-funksjoner inkludert i høringen til konsekvensutredning til Plan for Utbygging og Drift (PUD). Vi ble oppmerksomme på forholdet, og på vegne av vertskommunene utformet vi forslag til høringssvar til departementet. Punkter vi spilte inn, var bruk av LNG som drivstoff til plattformforsyningsfartøyene, samt utrede bruk av landstrøm på basen i Dusavika for å begrense utslipp og støy.

Kontaktmøter med aktørene

På grunn av den urolige situasjonen i markedet, holder vi løpende kontakt med aktørene. Vårt fremste kontaktpunkt i 2014 har vært møter og standbesøk under ONS i Stavanger og OTD i Bergen.

Regionen er også vertskap for så godt som alle operatørene og de fleste lisensdeltakerne på norsk sokkel. Greater Stavanger har en rolle som tilrettelegger for den årlige samlingen med disse, et arrangement som er et viktig element i regionens vertskapsrolle. Vi arrangerer en tilsvarende samling for de de ledende oljeservicebedriftene.

Vi ser også at flere av teknologileverandørene er klare for å se på eksportmuligheter. Det stilles høye forventninger til markedene i Midtøsten (Abu Dhabi, Saudi Arabia og Oman), Sørøst-Asia, UK og Nord-Amerika. Derimot ser de fleste små og mellomstore aktørene på Brasil som et svært krevende marked å etablere seg i.

Eksportmuligheter for olje- og gassbedriftene

Greater Stavanger er INTSOK-partner og har gjennom 2014 arbeidet fram en tydeligere mal for samarbeidet når det gjelder rollefordeling og ståsted. Vår rolle er å sørge for møteplasser og aktiviteter rettet mot regionale og helst små og middelsstore bedrifter som ennå ikke har blitt INTSOK-partnere. Videre er det Greater Stavangers rolle å tilføre INTSOK et videre nettverk på utvalgte internasjonale møteplasser. Vi vil til enhver tid samarbeide om å ha oversikt over virksomheter regionalt som har fokus de utvalgte markedene.

Greater Stavanger har i 2014 hatt flere samlinger og møter for å få oversikt over hvilke markeder de regionale selskapene sikter mot. Basert på disse signalene har vi hatt fokus på følgende markeder:

Storbritannia

Greater Stavanger samarbeidet med INTSOK om å arrangere et felles seminar i Aberdeen i november for å se på teknologiutvikling og leveransmuligheter i nordsjøområdet. Til sammen var det samlet over 250 deltakere fra Norge og Storbritannia disse to dagene. Det er anbefalt at det blir gjentatt i 2015.

USA

Vi har hatt tett kopling mot OTC og INTSOK i Houston, hvor vi ser en økende interesse for å levere teknologi til landbaserte boreoperasjoner på det amerikanske fastlandet etter skiferolje og skifergass.

Sørøst-Asia og Malaysia

Dette er et marked i sterk vekst som ønsker seg norsk teknologi og investeringer. Greater Stavanger organiserte i 2014 en delegasjonsreise til OTC Asia, og det ble også avholdt et orienteringsmøte lokalt.

Midtøsten

Det har blitt avholdt møter med regionale aktører og INTSOK sin representant for Midtøsten. Midtøsten er et marked med store muligheter, og en rekke regionale bedrifter var til stede under The Abu Dhabi International Petroleum Exhibition and Conference (ADIPEC). Anbefalingen fra disse bedriftene er at vi etablerer jevnlig nettverksmøter lokalt med dette markedet som fokus.

Brasil

Brasil er et marked med store muligheter, men også store utfordringer. Vi har jevnlig hatt kontakt med de regionale bedriftene som er aktive i det markedet og med det relevante virkemiddelapparatet (bl.a. UiS og IRIS). Vi har gjennomført ett kontaktmøte med aktørene.

ONS

Omvisninger

Vi organiserte 14 grupper med tilsammen 140 politikere og administrativt ansatte som gjennomførte hele 170 standbesøk under ONS. Hensikten med omvisningene er å vise et tverrsnitt av næringskjeden i energisektoren, og at bedriftene kan få vist seg fram for politikere fra egen kommune/region. Tilsvarende tilbud ble gitt til politikere som deltok på OTC, hvor det deltar et forholdsvis stort antall bedrifter med tilknytning til vår region.

Deltakerne har gitt gode tilbakemeldinger og sier at de på en god og effektiv måte får møte næringslivet og ta pulsen på det som skjer. Besøkene har også resultert i en rekke planer om videre møter mellom politikere og bedrifter, både for å løse konkrete utfordringer og for å bidra til muligheter for videre vekst.

Frokostmøter

Greater Stavanger bisto med å legge opp det faglige programmet og å velge ut deltakere til to frokostmøter på Ledaal hvor Stavanger kommune er vertskap.

Frokostmøtet for tilreisende politikere favner alle stortingsrepresentanter, ordførere og ungdomspolitikere som kommer for å delta på ONS. Møtet skjer i tett samhandling med Norsk Olje og Gass som er vertskap for en rekke nasjonale politikere de to første dagene under olje- og gassmessen.

Tema for fagpresentasjonen var prognosene for norsk leverandørindustri, og om det er geografiske variasjoner i dagens antakelser om hvordan redusert vekst vil slå ut. Temaet ble belyst av John Avaldsnes fra EY, som har vurdert slike forhold i oppdateringen av ONS sin oljeserviceundersøkelse.

Frokostmøtet for tilreisende utenlandske ledere er rettet mot avdelinger av utenlandske selskap i regionen som har besøk av utenlandske ledere i forbindelse med ONS. Hovedbudskapet her er regionens rolle som et godt vertskap for næringslivet, f.eks. gjennom oppfølging av store og små bedrifter. Administrerende direktør i Greater Stavanger presenterte fakta om regionen og viste den nye regionale promoteringsfilmen.

Fornybar energi

El-sertifikatordningen har ikke ført til økt utbygging av vindkraft slik målsettingen var. Det skyldes hovedsakelig to faktorer: Det har vært et økende kraftoverskudd i det regionale markedet med fallende prisprognoser, og det har vært krevende prosesser i forbindelse med investeringsbeslutninger.

Statsbudsjettet for 2015 ga nye premisser som gjør at vi nå er nærmere en realisering av den planlagte vindkraftutbyggingen i regionen. Dette vil gi positive ringvirkninger og ikke minst befeste Sør-Rogaland som landets fremste vindkraftregion. Hvordan det i større format kan gi leveranse og industrimuligheter, er så langt ikke tydelig. Verdi- og leverandørkjedene for vindkraftsystemene har i dag et svært lite norsk preg. Vi ser likevel at enkelte regionale bedrifter lykkes med å levere tjenester og teknologi knyttet til utvikling og utbygging. Her framstår antakelig Sandnes-bedriften Automasjon og Data som den fremste. De har funnet et nytt marked for bruk av teknologi utviklet for olje- og gassmarkedet i offshore vind.

Greater Stavanger har deltatt i styringsgruppen for ONS sin Clean Energy Park. Det har ellers vært møter gjennom året med en rekke av fornybaraktørene.

Vi har også hatt løpende kontakt med MetSenter, som er testfeltet for offshore vind utenfor Karmøy, om deres planer for test av et nytt turbin- og understellkonsept som vil være relevant for bruk utenfor norskekysten. Dette er et prosjekt som vil sette Stavanger-regionen og Rogaland i fremste rekke når det gjelder å bruke petromaritim kompetanse til å utvikle vindparker langt til havs.

Greater Stavanger er også fast samarbeidspartner for Norcowe (forskningscenter for offshore vind) sitt tredje Science Meets Industry-seminar i Stavanger – et seminar med deltakere og foredragsholdere fra fem land.

Det har også vært en rekke møter og kontakter med formål å være i forkant når det gjelder den kommende Energimeldingen som skal sendes på høring sent i 2015.

Nye muligheter med utspring i petroleumsvirksomheten

I 2013 og 2014 har Greater Stavanger arbeidet med et forprosjekt med formål avdekke nye muligheter for næringsutvikling med utspring i petroleumsvirksomheten. EY har vært engasjert som ekstern konsulent for metodikk, og har sammen med IRIS, Econ og ressurspersoner ved UiS bidratt med kvalitetssikring. Grunnlaget for kartleggingen har vært over 30 intervjuer med sentrale aktører, hovedsakelig utenfor bransjen.

I rapporten fra forprosjektet ble det i tillegg til en beskrivelse av hvert enkelt satsingsområde utredet hvilke rolle Greater Stavanger bør spille i videreutviklingen. En sentral utfordring var at den lokale energiklyngen er svært sammensatt og består av en rekke dels separate, dels integrerte klynger.

Forprosjektet identifiserte noen framtidsrettete områder som kan gi oss en mer bærekraftig petroleumsnæring og/eller som kan levere til andre markeder:

Robotisering og simulering for risikable arbeidsoperasjoner

Dette området følges opp sammen med IRIS/UiS mht. samling og synliggjøring av kompetansen og styrking av disse miljøene fra FoU/gründer til kommersialisering. Et viktig element vil være utbyggingen på IRIS/Ullrigg med nytt utstyr til utprøving. Greater Stavanger jobber sammen med UiS/IRIS om øket synliggjøring og utvidet industrikontakt i forbindelse med forskningssentrene for Brønn og Boring (DrillWell) og Økt Utvinning (IOR).

Samfunnssikkerhet og risikostyring

Vår region har et ledende miljø innen samfunnssikkerhet, beredskap og risikostyring. Petroleumsvirksomheten har vært førende i dette arbeidet med PTIL som regulator og pådriver. Petroleumstilsynet og de fleste oljeselskapene har hovedkontor i Stavanger, hvor det er bygget opp et unikt miljø rundt forskning og operativt arbeid innen dette området.

I løpet av 2014 har Greater Stavanger vært involvert i utviklingen av SASIRO (Samfunnssikkerhetssenteret i Rogaland), et arbeid som ledes av Rogaland Brann og Redning IKS. I 2014 ba brannsjefen Greater Stavanger om å bidra til utviklingen av SASIRO i samarbeid med UiS (SEROS, Samfunnssikkerhetssenteret) og SUS. Greater Stavanger bidrar i strategiutviklingsprosessen og i klyngebyggende aktiviteter. Strategien dekker mange aspekter, fra konkrete aktiviteter i Vagleleiren til erfaringsbaserte PhD- og mastergrader i samarbeide med UiS. Det avholdes månedlige møter i gruppen under ledelse av brannsjefen.

Miljøteknologi

Regionen har et viktig, men lite synlig miljø med ledende nisjebedrifter innenfor dette området. Bedriftene er i stor grad involvert med å rense vann som er forurenset av industrielle prosesser, for å gjenvinne råstoffer (olje eller borevæsker) eller å rense vann slik at det kan slippes ut i naturen igjen. Flere av bedriftene har et betydelig potensial, og et økt fokus på kostnader og miljø kan medføre at de vil gjøre kommersiell suksess framover.

Lokale virksomheter som ligger i forkant her, er blant annet Enwa (vannrensing) og Seabox (subsea system for vannrensing/injeksjon) Nature Oil & Gas (vannrensing), Cubility (rensing av borekaks) og SAR (behandling av avfall fra petroleumsindustrien)

Samarbeidet mellom det IRIS-utsprungne selskapet Bioprotein og amerikanske Calysta om kommersialisering av produksjonen av bioprotein for bruk i fisk ved bruk av naturgass gir store muligheter for videreutvikling av dette unike produktet i vår region. Greater Stavanger deltar sammen med IRIS i arbeidet med å sikre fasiliteter for denne kommersialiseringspiloten.

Fornybar energi

Et økt fokus på landbasert vindkraft og etterhvert havvind langt fra land gjør at mulighetene for kompetanseovergang øker. Så langt er det få kommersielle muligheter, selv om norsk industri samlet sett leverte for ni mrd. kroner til dette segmentet i 2014. Lavere takt og mindre betalingsvilje i petroleumsindustrien kan gi muligheter i dette voksende markedet. Vår oppgave er å kartlegge og holde kontakt med aktørene for å formidle informasjon om muligheter.

UiS har et lite miljø tilknyttet Norcowe, og enkelte bedrifter er aktive i dette segmentet. Størst er for øyeblikket Aibel, som planlegger Statoils Hywind Scotland-prosjekt samtidig som de ferdigstiller verdens største likeretterplattform for en tysk havvind-park i Haugesund.

Informasjons- og kommunikasjonsteknologi

Petroleumsindustrien har et av landets mest krevende IKT-brukermiljø, noe som har resultert i mange høykompetente leverandører innen dette segmentet regionalt. Greater Stavanger har tatt initiativ til å etablere et eget prosjekt med en styringsgruppe fra aktørene som skal gi kunnskap om og gjennomføre tiltak for å styrke denne bransjen. Målsettingen er at dette området skal bli en viktig kraft i regionens videre vekst.

Avansert produksjon

Greater Stavanger har tidligere påpekt overfor næringen at regionen har en unik klynge med bedrifter som driver maskinering og annen avansert produksjon, og som bør kunne rette seg mot også andre markeder. Fram til senhøsten 2014 var det liten interesse for dette. Nå som bedriftene har fått ledig kapasitet, er det startet opp et arbeid med å lage et samarbeidsnettverk mellom vel 20 bedrifter og fem kommuner, med Aarbakke som den ledende aktøren.

Den foreløpige målsettingen er å søke nye markeder og jobbe for utvidet samarbeid mellom bedriftene. Greater Stavangers rolle er å være en tilrettelegger for denne samhandlingen. Prosjektet fikk like over nyttår tilskudd fra Innovasjon Norge for å utrede et bedriftsnettverk, og dette arbeidet fortsetter i 2015.

9. Samfunnskontakt

Petroleumsnettverket

Etter planen ble det i løpet av 2014 arrangert møter i nettverket i forbindelse med årskonferansen til Norsk Olje og Gass i februar, Barentshavskonferansen i april, ONS i august og Nordområdekonferansen i november.

Møtene blir med hensikt lagt i tilknytning til arrangementer hvor en stor del av medlemmene likevel vil delta. Størst oppslutning med 15 deltakere hadde vi på møtet under ONS. Som ellers i den industripolitiske debatten har utviklingen av olje- og gassindustrien i nord har vært hovedpunkt på møtene. Det gjelder spesielt gassrørledning fra Barentshavet, åpningen av Barentshavet sør-øst og utviklingen i Lofoten og Vesterålen. Utviklingen i nord vil ha stor betydning for olje- og gassindustrien i hele landet.

Til møtene har vi invitert nasjonale politikere, ledere i landsdekkende organisasjoner som Norsk Industri og Norsk Olje og Gass samt Gassco. Organisasjonenes representanter uttrykker tilfredshet med at vi har etablert en arena hvor de kan lett komme i kontakt med ledende representanter fra næringsutviklingsorganisasjoner kysten rundt. På samme måte uttrykker medlemmene i nettverket tilfredshet med møteplassen vi skaper for gjensidig opplysning og diskusjon.

Petroleumsnettverket er en viktig arena hvor Stavanger-regionen har «oljehovedstadsrollen» i forhold til landets øvrige regioner med petroleumsrelaterte aktiviteter.

Ressursgruppen for samfunnsutvikling

Etter diskusjonene om ressursgruppen i 2013 ble det ikke planlagt noen faste møter i gruppen for 2014. Intensjonene var å arrangere ad hoc-møter ved behov, og i forbindelse med løpende saker hvor det ville være hensiktsmessig å trekke inn eksterne ressurser. Når det har vært slike behov, har enkelte eksterne ressurser blitt involvert direkte i prosjektene og ikke som er separat gruppe.